

MŪSŲ LIETUVA

NR 27 (1301) XXV. 1973 M. LIEPOS-JULHO 5 D. 60 centavų
R. Juatindiba 20 - Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

BRAZILIJA

KIEK KAS UŽDIRBA BRAZILIOJE?

Deputatas Daniel Faraco federalinia me parlamente suteikė žinių, kiek kas Brazilijoje uždirbo 1970 metais.

Milijonierių Brazilijoje esama 141., jų mėnesinės pajamos yra apie 120 tūkstančių kruzeirų.

Kitų labai turtingų brazilų būta 22. 494, tai sudaro vos dvi dešimtąsias dalis vieno procento krašto gyventojų.

3 milijonai 681 tūkstantis ir 469 brazilai uždirba 184 kruz. per mėnesį.

1.078,711 uždirbo 522 kruz., Kitas 1.017,238 uždirbo 711 kruzeirų.

802.948 uždabris siekė tūkstančio kruzeirų.

507.857 uždirbo 1.041 kruz. per m.

329.953 užd. 1.917 kruz.,

198.172 uždirbo 2.584 kruz.

60.110 užd. 5.151 kr.

12.045 užd. 10.270 kruzeirų.

1.621 uždirbo 32.833 kruzeirus ir 141 po 120.000 kruzeirų.

Bet tas deputatas ar pamiršo pasakyti, ar spauda neįdėjo, jog virš 50 procentų brazilų negauna nė salario minimumo, t.y. nė mažiausio įstatymų reikalaujamo atlyginimo, t.y. nė 312 kruzeirų S. Paulo mieste (kitur yra mažesnis s.m.)

Pats prez. Medici neseniai pripažino, jog Brazilijos ekonomija gražiai kyla, o brazilai tebeskursta. Tai reiškia, kad krašto produkcijos pajamos dar nėra tinkamai paskirstomos.

Plačiajame Pasaulyje

URUGVAJUS

Prez. Bordabery uždarė parlamentą ir apskričių ar valstybėlių seimus, ėmėsi valdyti kraštą kaip diktatorius. Savo tokį elegesį pateisino didele krašte įsi galėjusia netvarka, terorizmu, kurį sustabdė lyti kliudė parlamento partijos.

Urugvajaus darbininkijos sąjunga C-NT paskelbė visuotinį streiką: užėmė fabrikus, mokyklas, universitetą. Valdžia pasiuntė kariuomenę darbininkus iš užimtų įmonių iškraustyti. Prez. Bordabery įvedė griežtą cenzūrą laikraščiam radijui ir televizijai, uždraudė manifestacijas, didesnius susirinkimus. Bet opozicijos partijos susirinko provincijoje ir pasisakė esančios priešingos prezidento politikai. Reikalauja laisvės.

SUOMIJA

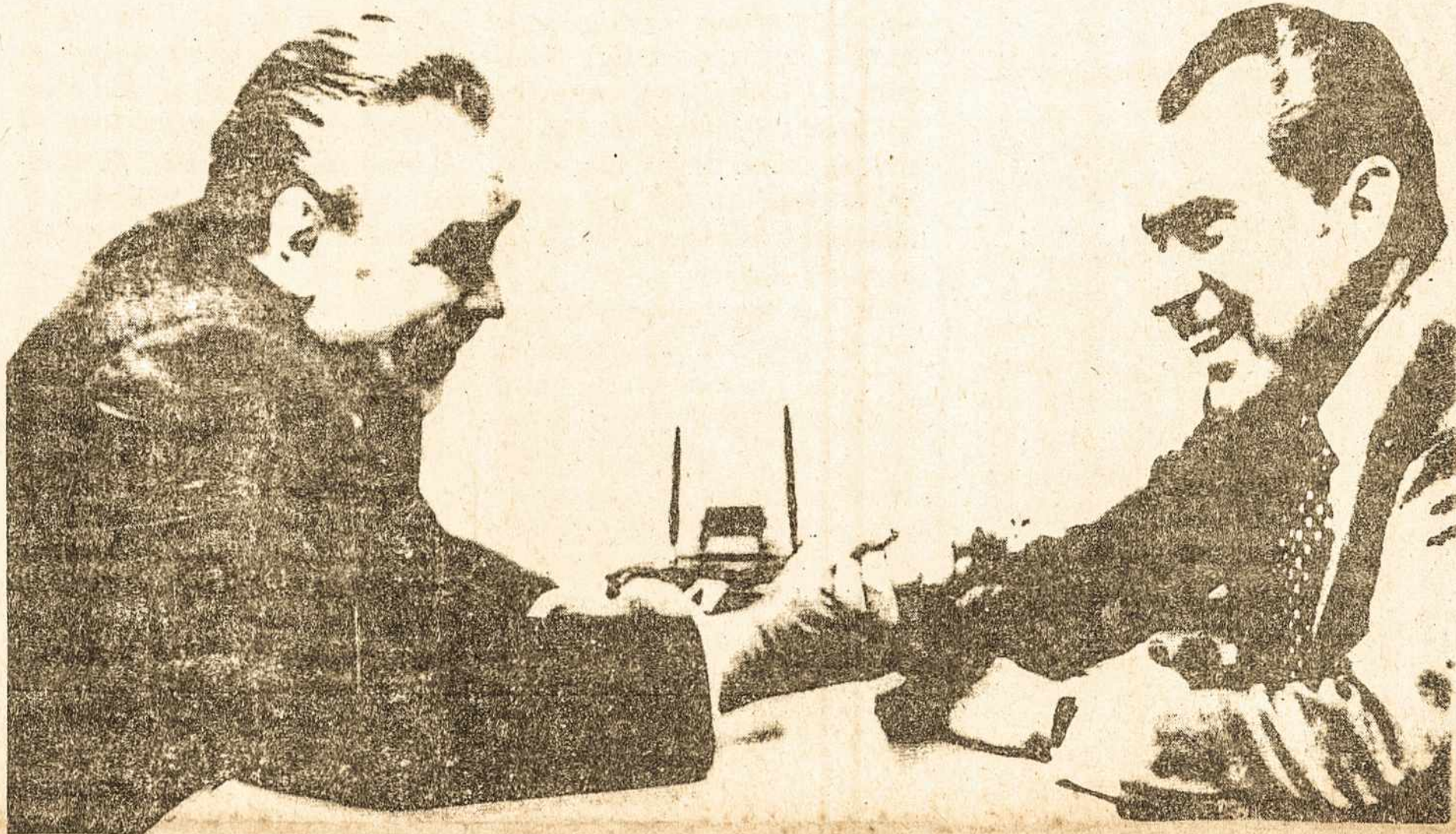
Sostinėje Helsinkiuose, liepos 3 prasidėjo Europos saugumo konferencija. Joje dalyvauja visos Europos valstybės išskyrus Albaniją, ir taip pat Š. Amerika, Kanada ir Vatikanas.

Politikos žinovai kalba, jog Sov. Rusija čia stengsis užsitikrinti po paskutinio karo visas laimėtas teritorijas. Greit patirsim, kaip j tai atsilies Europos politikai ir ypa Amerika, kuri visais laikais dėjosi ir skelbėsi esanti visų laisvės gynėja.

AUSTRIJA

Sovietijos prezidentas Kossiginas iškėsi Austrijoje. Ta proga kvietė visus neutraliuosius kraštus bendradarbiauti Europos saugumo konferencijoje saugumui užtikrinti.

Tarptautinė Amnestijų organizacija pasiuntė Kossiginui čia telegramą, prašydama paleist iš kalėjimų 10 už religiją ir politiką kalinamų asmenų. Žydų organizacijos irgi prašė Austrijos valdžios paveikti Kossiginą, kad nekliudytų Rusija žydams išvykti į Izraelį.

Kaip įvertins istorija ir pavergtosios tautos Brežnevo bei Niksono derybas, kuriomis jiedu atrodo yra labai patenkinti. Jų suimtos rankos ant stalo nėra pasisveikinimas, o jėgų amerikoniškas išbandymas – katras prilenks kito ranką prie stalo, tas laikomas nugalėtoju. Nuotrauka rodo Niksono jėgos persvarą, nors ir nedidelę.

USA

Amerikos kongresas ir senatas buvo nusistatę nebeduoti Cambodijos ir visos Indonezijos karui nė vieno dolerio ir taip priversti prezidentą sustabdyti bombardavimus. Prez. Niksonas pažadė jo po rugpjūčio 15 dienos nebesakyti jokių karo veiksmų neatsiklausęs senato, kaip to reikalauja Amerikos konstitucija. Senatas pasižadėjimą priėmė ir pinigų nenutraukė.

U. S. A.

Arabų teroristai vėl smogė Izraeliui. Washingtono turtingame priemiestyje liepos 1 d. nušovė Izraelio ambasados karinį atstovą, generolą Josef Alon. Žudikai dar nepagauti. Ir vėl tenka laukti, kada ir kaip Izraelis atsikeršys. O tai jis tikriausiai padarys.

Daina be galo. Ir tai – labai kruvina.

ARGENTINA

Pačios Perono partijos kairiausia narių dalis neklauso prezidento Campora prašymo liautis terorizuoti žmones.

Per paskutines 10 dienų jie pasigriebė 12 asmenų. Už jų paleidimą reikalauja milijonų. Ir atvirai žada ir toliau taip daryti. Atrodo, jog ir naujoji peronistų valdžia yra bejėgė garantuoti savo piliečiams saugumą.

SOV. RUSIJA

Georgijos „respublikoje“ pašalintas iš pareigų prekybos ministras V. Z. Thozhadze. Jis įskystas už didelius išėjimus. Su juo atleista eilė kitų valdininkų, jo bendradarbių. Dabar jų laukia teismas.

IRAKAS

Sostinėje Bagdade nužudytas apsaugos ministras generolas Hammad Chebab, sužeistas vidaus reikalų ministras.

ČILĖ

Pasibaigė 75 dienas užsitęsęs vario kasyklų El Teniente darbininkų streikas, davęs didžiulius kraštuo nuostolius. Valdžia pagaliau nusileido darbininkams ir sutiko patenkinti kone visus jų reikalavimus.

Po įvykusio kariuomenės dalies sukilimo prieš prezidentą ir apšaudymo jo rūmų, prez. Allende paprašė parlamentą, įvesti visame krašte karą stovį. Parlamentas nesutiko. Jis nurodė, jog valdžia nesiskaitanti su konstitucija, provokuojanti piliečius, varžanti spaudos ir kitas laisves, todėl jai suteikti karą stovio teises būtų labai pavojinga.

Jaunimo-Poilsio namų planai Urugvajuje valdžios patvirtinti ir tęsiama antroji statybos dalis.

Silalė. 1963 vasarą V klasės mokinė Nijolė Siekytė gyveno Rubinovo kaime ir su mama ateidavo į bažnyčią. Prasidėjus mokslo metam, mokytoja Statkevičienė barė Nijolę už bažnyčios lankymą. Esą šitaip ji išniekinusi mokinės uniformą. Mergaitė liepė klasės akivaizdoje pasiaiškinti, kodėl ėjo į bažnyčią. Nijolė ėmė verksti. Tada mokytoja Statkevičienė ir kai kurie kiti mokytojai liepė Nijolei eit namo ir daugiau nebeatėiti. Mergaitė grįžo namo verkdamas ir tėvam pasakė, kad daugiau į mokyklą nebeisianti. Vėliau kitų mokytojų prikalbėta Nijolė lankė mokyklą, bet ateistai mokytojai nesiliovė jos terorizuoti. Todėl mergaitė turėjo pereiti į vakarinę jaunimo mokyklą. (Bus daugiau)

Pavergtųjų Europos Tautų seimo delegacija, kurioje Lietuvą atstovavo Vaclovas Sidzikauskas, iškėsi JAV užsienio ministerijoje. Ypatingai pabrėžta bus Europos saugumo konferencija, kurioje sovietai norėtų Pabaltijo tautų prievarta inkorporacijos pripažinimo.

RUGIENIO KALTINIMAI KUNIGUI SUSILAUKĖ ATSAKO

“Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika” Nr. 4 registruoja įvykius atskirose vyskupijose. Iš Vilniaus arkivyskupijos plačiai susistoja ties religinių reikalų įgaliotinio Rugienio kaltinimu Adučiškio klebonui kun. B. Laurinavičiui ir pastarojo atsakymo laišku.

Patarėte man daugiau užsiimti pastoracija...

“Klausėte: ‘Kaip su vaikų chorų? Ministrantais? Gėlių barstymu per procesiją?’”

“1972.III.13. atsakiau, kad Adučiškio bažnyčioj gieda visi. Tarnaujančių ministrantų nėra. Yra tik adoratoriai. O gėles barsto vaikučiai, nes procesija yra neatskiriama pamaldų dalis. Tikintieji Dievą garbina, kaip išmano: vieni gieda, kiti vėliavas neša, tretį — gėles barsto.”

Į Rugienio patarimą daugiau užsiimti pastoraciniu darbu kun. B. Laurinavičius taip atsakė:

(Ką reiškia pastoracija):

“Kaip malonu buvo iš Jūsų lūpų išgirsti tokius žodžius. Studijuojant Vilniaus universiteto fakultete, mums aiškino, kad žodžio “pastoracija” sąvoka labai plati ir turininga. Čia paminėsiu bent kelias reikšmes: 1) Klebonas turi lankyti parapijiečius. 2) Lankyti ligonius. 3) Mokyti vaikučius, jaunimą ir visus tikinčiuosius tikėjimo tiesių ir doros. 4) Mokyti vaikučius katekizmo ir giesmių. 5) Laidoti mirusius pagal bažnyčios nustatytą ritualą.

(Ar pastoracija leidžiama):

Iš tikro šiandien klebonas neturi (pastoracijos) teisės.

“1. Ne tik neturi teisės nueiti į tikinčiųjų namus ir ten juos palaiminti, bet neturi teisės palaiminti ir į bažnyčią atėjusių. Labai gerai prisimenu, kai Jūs, pasiūkėte manė 1964.VI.24., išvanojote vien už tai, kad palaiminau vaikučius po Dievo Kūno pamaldų oktavos.”

“2. Net ligonį aplankyti klebonas nevisuomet gauna leidimą. 1971.XI.17. rašiau, kad net mirštančio V. Stakausko prašymas nebuvo patenkintas. Jis mirė neaprupintas Šv. Sakramentais; nes jo sesutė negavo leidimo pakviesti kunigą. Esu tikras, kad mano raštą gavote, nes pasiunčiau registruotą. Iš Jūsų atsakymo nesulaukiau. Keista. Kai tik šaukia valstybiniai organai, kunigas privalo atvykti nurodytu laiku, o į jo pasiūtą raštą jokio atsakymo nesulaukia.”

“3. Vaikučių mokyti klebonas neturi teisės ne tik mokykloje, bet ir bažnyčioje. Už šį darbą skaudžiai nukentėjo kunigai: A. Šeškevičius, J. Zdebskis, P. Bubnys. Mokyti kitomis progomis — net ir pagalvoti neįmanoma.”

“4. 1971.XII.23. vaikučiai su suaugusiais pagiedojo. Po dviejų savaitių V. Sauliūnas pažarsėte mano adresu daug piktų ir aštrių žodžių.”

“5. Mirusių laidoti pagal Bažnyčios ritualą negalima. Koks tad gali būti kunigiškų pareigų

atlikimas? Kokia pastoracija? Jei negalima rimtai dirbti kunigiško darbo, tai kodėl Jūs tyčiojate?”

(Kas yra fanatikas):

“1968.I.16. Jūs mane išvadinote fanatiku. Supratau tą žodį, bet, sugrįžęs, dirstelėjau į žodyną, kur rašoma: “Fanatikas kraštutinių įsitikinimų žmogus, pasižymintis didele neapykanta kitokio įsitikinimo žmonėm.” Nors ir sutikdavau gyvenime kitaip galvojančių, jiems neapykantos nerodžiau. Aš tik dėl savo oponentų fanatizmo buvau iš švenčionėlių išguitas, iš namo išvarytas. Visa šita Jūs padarėte ne iš meilės kitaip galvojančiam, o tik iš neapsakomos neapykantos.”

“Kun. Laurinavičių lenkų kariuomenėje norėjo užverbuoti, kad jis skaldytų tautiečių vienybę. Jį žadėjo už tai “net ponu padaryti.” Pasiskundus lenkų pulkininkui, šis pasakė: ‘Laurinavičius yra lietuvis. Jį kalbinti kenkti savo tautai — neleistina.’ Lenkų ponai kunigui nekenkė. Jei ateistai, moderniosios ateistinės moralės apologetai ir propaguotojai skelbia savo moralę virš visų kitų, tai jiems dera parodyti bent šiek tiek tolerancijos visiems. Tai gražinkite neteisėtai konfiskuotą namą, kuriame jau ne aš gyvensiu, o pagal mano padarytą testamentą gyvens tie, kurie dirba ir dirbs švenčionėlių bažnyčioje. O taip pat nerodykite kitaip galvojančiam nesuprantamos neapy-

kantos, duokite bent šiek tiek sąlygas egzistuoti, o tuomet niekas ir prašymų nebersys.”

(Kas pastoraciją trukdo):

“Įgaliotinis paragino “užsiimti” pastoracija, o apylinkė ir rajonas ir toliau trukdo. 1972.VII.14. Adučiškio apylinkės pirmininkas A. Laurinavičius liudininkų akivaizdoje vertė kun. Laurinavičių pasirašyti kaltinamąjį aktą, liečiantį jo pastoraciją. ‘Greičiau, greičiau’ — ragino pirmininkas, — ‘turiu vežti į rajoną’. Negirdėta, kad kunigas savo pastoraciniu darbu kiršintų liaudį, o kaip tik tuo kaltina. Net saugumui perduoda. Tikrieji kiršintojai nebaudžiami. Štai, 1969 Davaisių kaimo kapinėse kažkoks piktadaris išvartė visus paminklus ir kryžius. Liaudis keikė piktadarį, valdžią ir laikus. Atrodo, kad šiais darbais turėjo susidomėti tvarkos ir saugumo darbuotojai. Bet kur tau — ir šiandien dėl to niekam galvos neskauda. 1971 gruodžio mėn. atvykę į Jakelių kaimo kapinyną du milicininkai, apylinkės pirmininkas su darbininkais nugriovė šimtmečius stovėjusį kapinyne koplytstulpį. Piktinos tikintieji. Dantis griežė. Ypač už tai, kad plytas susikrovė ir nuvežė tvartų statybai.”

“Štai, kas drumsčia piliečių tarpe ramybę, kelia nepasitenkinimą ir priešiška nuteikia liaudį.” Adučiškis, 1972.VII.20.

Kun. B. Laurinavičius

LAISVAME PASAULYJE

Š. Amerikos lietuvių XXIII metinėse žaidynėse dalyvavo 602 sportininkai. Žaidynės įvyko gegužės 5-6 Detroite.

Urugvajaus vaikų choras, vadovaujamas Vyt. Dorelio, pasirodė Motinos dienos minėjime, kartu su tautinių šokių ansambliu „Ažuolynu“. B. Mačanskienė skaitė poeziją, grojo gitaristė Graciela Geležauskaitė ir Silvina Šapokaitė. Edvardas Jusys, jau daug rėmęs Atostogų namų statybą, paskyrė ir 100.000 pezų (virš 600 kr.) premiją lietuviui motinai, kuri daugiausia padariusi, augindama savo vaikus lietuviškoje dvasioje. Jis parinko Pranę Dorelienę, kurios sūnus Vytautas ir anūkės Cecilija, Marcelė ir Teresa dalyvauja kolonijos veikime. Šventės šokiams grojo ir du Pranės Dorelienės anūakai - Luis akordeonu ir Miguel - elektrine gitara, Juozas Petruškevičius palydėjo elektriniais vargonėliais.

Toronto lietuvių kredito kooperatyvas Parama šventė savo dvidešimtmetį. Lietuviai banko santaupose turi apie šešis milijonus dolerių. Kanados lietuviai iš viso lietuvių kooperatyvuose turi 19 milijonų dolerių.

STEIGIAMA LIETUVIŲ KALBOS KLASĖ WAYNE STATE UNIVERSITETE

Pasitarime dėl lietuvių klasės įsteigimo Wayne State universitete, kuris įvyko Detroito miesto mero oficialioje rezidencijoje, vadinamoje Manoogian Mansion, iš kairės: Wayne State universiteto rektorius George E. Gullen, jr., Vytautas Kutkus, Detroito miesto mero žmona Katherine Gribbs, Stefa Kaunelienė, Detroito miesto meras Roman S. Gribbs ir Robertas Selenis.

Tėvelis skaitė vaikams knygą apie pie-
menukus. Paskui tarė:
— Matot, kaip anksčiau tokie vaikai kaip
jūs vargdavo, gandydavo gyvulius.
— Kad mes, tėveli, neturim gyvulių.
M. J.

Vysk. Vincentas Brizgys

KREIPIMASIS Į ŽMONIJOS SAŽINĘ

Pasiruošimui 1975 šventiesiems metams

P. Paulius VI jau paskelbė, kad 1975 bus minimi šventieji metai, kokius katalikai mini kas 25 metai. Šventasis Tėvas patvirtina, kad buvę abejojimų, ar tokia tradicija tinka mūsų laikams. Po svarstymų ir pasitarimų jis nusprendė, kad mūsų laikui tokie metai yra gal net reikalingesni, negu buvę praecityje. Šį kartą tačiau P. Paulius VI įveda vieną naujenybę. Būdavo šventieji metai atšventinami Romoje, kur atsilankę maldininkai galėdavo laimėti už tai skiriamus atlydus. Sekantiems metams atlydai būdavo pratęjami visame pasaulyje atlinkantiems bažnyčias ir išpildantiems religines praktikas, kokias paskirdavo, arba pats Apaštalo Sostas, arba vyskupai savo dijecezijose. Šį kartą skiriama pusantų metų pasiruošimui 1975 šventiesiems metams. Tas pasiruošimo laikas prasideda šių Sekminių sekmadienį, birželio 10 diena. Šventasis Tėvas kol kas dar nepaskelbė kokių nurodymų ar patvarkymų bus šiam pasiruošimo laikui. Tai bus padaryta vėliau. Iš dviejų jo pasakytų kalbų šv. Petro bazilikoje, gegužės 9 ir 16 diena, atrodo, kad vienokios ar kitokios religinės praktikos, atlydai gal bus šventųjų metų tik pasėka. Tiems pasiruošimo ir šventiesiems metams skiriama tema ragina tikinčiuosius į ilgesnio laiko ir metodišką išmąstymą. Tokiam ilgesnio laiko išmąstymui skelbiama vidinis dvasinis atsinaujinimas, kurio pasėka būtų susitaikymas. Vatikano II susirinkimo paskelbtą atsinaujinimą daugybė kunigų ir pasauliečių, jeigu teisingai suprato, tai daugumoje klaidingai pradėjo vykinti. Užuo pasaulį krikščioninė, jie nuėjo paskui pasaulio net neigiamiausias tendencijas.

Kalbėdamas apie atsinaujinimą Šventasis Tėvas pamini visą eilę pavyzdžių, kaip pakrikęs ir pilnas prieštaravimų yra mūsų laiko žmonių gyvenimas. Jis

Petras Pakalnis

VANDENS VARTAI

Vandens Vartai yra didelis Washingtono pastatas, apimęs viešbutį, raštines, butus ir krautuves. Gerokai prieš JAV prezidento rinkimus, demokratų partija išsinuomavo jame būstinę, kurioje partijos lyderiai planavo rinkimų strategiją. 1972 m. birželio 17 dienos naktį vienas pastato sargas pastebėjo, kad vienos durys į rūšį buvo privertos ir jų užraktas užklijuotas juostele. Sargas nuėmė juostelę ir uždarė duris. Kai jis po kiek laiko grįžo atgal, durys vėl buvo tik privertos, o užraktas vėl užklijuotas. Tada jis pašaukė policiją, kuri demokratų būstinėje rado ir areštavo 5 įsibrovusius vyrus. Jie seniau buvo slaptosios policijos agentai, o dabar dirbo Niksono išrinkimo Komitetui. Jie dėvėjo gumines pirštines ir matyt norėjo įjungti aparatus, kuriais gali sekti susirinkusiųjų kalbas. Kadangi nusikaltėliai užtraukė negarbę respublikonų partijai, komiteto pirmininkas tuojau pareiškė, kad jie įsibrovė be komiteto pavedimo ir pritarimo.

sako, ir kiekvienam aišku, kad tokių pavyzdžių galima rasti dar daugiau, ir tai visose gyvenimo srityse.

Turėdamas protavimo galią, mastydamas ir tiesos besiekdamas, žmogus prarado tiesos tikrumą, pasimetė nesigaudydamas, kur tiesa ir kur ne, net suabejojęs, ar iš viso yra tokia pastovi tiesa.

Žmogus dirbas, kurias pasijuto paskendęs savo kūriniuose, viršiniuose dalykuose, o praradęs vidinį gyvenimą. Žmogus sukurtas laimei, bet bejieškodamas malonumų, džiaugsmo, rado tik nuobodulį ir apsvylimą. Žmogus persisotinęs ir gyvenęs pertekliu, o jaučiasi nelaimingesniu už daugelį beturčių ir vargšų. Jis net susierzinęs, kad būdamas visko pilnas, nesijaučia laimingas. Žmogaus susikurta civilizacija patiekia daugybės patogumų ir malonumų, tačiau žmogus taip neišmintingai jais naudojasi, per juos praranda svarbesnius savo reikalus, kad užuo būtų dėkingas už juos Dievui ir mokslo žmonėms, ima jais bodėtis ir juos net niekinti, kaip šiandien daro daugybė jaunuolių. Jaunieji ir jų tėvai stengiasi vis iškilmingiau atšvesti dviejų jaunu žmonių santuoką, o kaip dažnai ten slepiasi nerimtas paviršutiniškumas. Vieno antram ištikimybė, pašvęsta sakramentine priera, vis dažniau ir dažniau lengvabūdiškai išduodama, sulaužoma. Žmogus ir mokslą ir viską panaudoja užaugusiųjų sveikatai ir gyvybei saugoti, o vis ciniškiau ir viešiau žudo savus kūdikius, neleidami jiems užgimti, vis garsiau ir garsiau kešinamasi į ligonių, senelių gyvybes. Valstybė, jei vadovaujantieji, jos institucijų tarnautojai, visokios tarptautinės institucijos išlaikomi dirbančių žmonių lėšomis ir yra tų žmonių teisių apsaugai, gerbūvio pažangai, o tuo tarpu, kiek ten visokio piktnaudojimo, ištisų tautų teisių uzurpavimo ir net vergijos.

Panašių gązdinančių prieštaravimų šiandieniniame žmonių gyvenime galėtume priskaičiuoti labai daug. Jų katastrofiškos pasėkos gali nepataisomai sugriauti pasiektos civilizacijos pagrindus.

Tas incidentas gal būtų tuo ir pasibaigęs, jei ne du jauni žurnalistai, kurie tvirtino, kad tas nusikaltimas buvo organizuotas ir finansuotas su Baltųjų Rūmų žinia. Išgirdęs tokį didelį ir nelauktą kaltinimą, prezidentas Niksonas įsakė savo bendradarbiui Dean dalyką gerai iširti ir jam pranešti. Tardymus turėjo daryti slaptoji policija. Bet Dean nesiskubino ir nieko prezidentui nepranešė. Tuo tarpu įsibrovėliai buvo nuteisti kalėjimu. Jų šeimos gavo pinigų paramą, o jiems patiems buvo užtikrinta, kad prezidentas sumažins jų bausmę. Tik jie turi tylėti ir nekelti jokio skandalo.

Sklindant įvairiems gandams, iš savo pusės JAV senato teisingumo komisija pradėjo tirti, kas organizavo tą įsiveržimą. Apklašinėjusi keliolika liudininkų, komisija pastebėjo, kad įsiveržimas tikrai buvo organizuotas aukštųjų Baltųjų Rūmų pareigūnų. Vienas įsibrovėlis turėjo raštinę Baltuose Rūmuose. Paklaustas senato komisijos, ar Dean žinojo tą faktą, Dean pradėjo išsisukinėti, nors gerai žinojo, kad raštinė buvo prezidentūroje. Dean dalyvaudavo slapto-

gali išnaikinti ne tik atskiras tautas, o ištisas rases. Iš daugelio simptomų galima bijoti, kad susinaikins pačios save labiausiai civilizotos rasės ir tautos, nežne vienas iš čia pavardintų ir kitokių prieštaravimų yra labiau įsigalėjęs civilizuočių tautų tarpe, negu necivilizuotų. Iš tų pavojų žmonija gali tik pati išsigelbėti. Išsigelbės, jeigu susipras ir stengsis. Tikėtis kad „laikas viską pataisys“ būtų apsileidėlių iliuzija. Pats laikas be žmogaus pastangų nieko netaiso ir nieko negadina, o tik artina žmogų prie karsto. Žmogus pats arba kuria arba griaua.

50 METŲ
DIPLOMATINĖJE
TARNYBOJE

Š. m. balandžio 1 d. suėjo 50 metų, kaip Stasys Lozoraitis įstojo į Lietuvos užsienių reikalų ministeriją.

sios policijos tardymuose ir gaudavo jų protokolus, bet dėsė pranešti prezidentui.

Sužinojęs tą faktą, Niksonas paprašė Dean parašyti atsistatydinimo prašymą ir jį tuojau priėmė. Remdamasis savo privilegija, prezidentas įsakė savo bendradarbiams neliudyti senato komisijoje. Bet kilus audrai spaudoje ir tautoje, prezidentas šį kartą atsisakė privilegijos ir liepė bendradarbiams bendradarbiauti su senato komisija.

Amerikiečiai, kaip ir kitos tautos, mėgsta sensacijas ir kiša nosį visur. Kad būtų pilnai patenkintas piliečių smalsumas, pradžioje senato apklausinėjimui buvo perduodami radijo ir televizijų stočių. Paskui tos transliacijos nusbodo ir buvo sumažintos. Laikraščiai net rašė, kad prezidentas yra susikompromitavęs ir turėtų atsistatydinti. Kai kas manė, kad dėl to skandalo labai nukentėjo Niksono ir JAV prestižas užsienyje. Bet Europoje tuo nelemtu įvykiu domėjosi tik sensacijų mėgėjai, bet ne rimti politikai. Bet prezidentas Niksonas pasiliko ramus ir gegužės pabaigoje išvažiavo atostogu.

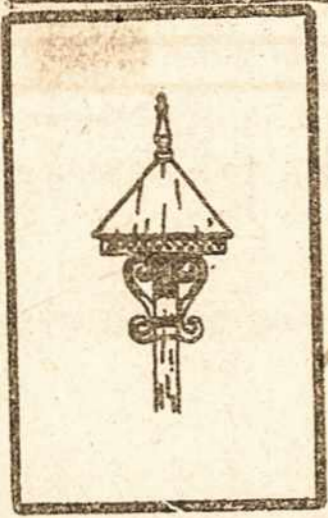
Pradėjęs dirbti Lietuvos valstybės tarnyboje 1918 m. lapkričio mėn. tik ką pradėjusioje organizuotis vidaus reikalų ministerijoje, S. Lozoraitis 1919 m. birželio mėn. perėjo į ministerių kabinetą, kur iš pradžių buvo kanceliarijos viršininkas, o 1921 m. paskirtas ministerių kabineto reikalų vedėju.

1923 m. S. Lozoraitis įstojo į užsienių reikalų ministeriją ir balandžio 1 d. paskirtas sekretoriumi ir pasiuntinybę Berlyne. 1928 sausio mėn. pakeltas pasiuntinybės patarėju, Lozoraitis 1929 m. pabaigoje buvo paskirtas prie šv. Sosto į Romą, kur ėjo Charge d'Affaires pareigas

1932 m. Lozoraitis buvo atkeltas į ministerijos centrą ir paskirtas politikos departamento direktorium, o 1934 m. birželio mėn. gavo paskyrimą užsienių reikalų ministerio vietai. Tose pareigose išbuvo iki 1938 m. pabaigos. 1939 m. paskirtas pasiuntiniu į Romą, Lozoraitis ten pasiliko ir po Lietuvos valstybę ištikusios katastrofos. Dar trumpai prieš sovietų okupaciją 1940 m. birželio mėn. paskirtas Lietuvos diplomatinės užsienyje šefu, Lozoraitis tas pareigas tebeina dar ir dabar, vadovaudamas diplomatinei veiklai už Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymą.

Jubilantas yra gimęs Kaune 1898 m. rugsėjo 5 d.

Dabar vis daugiau pasigirsta garsų, kad Vandens Vartų skandalas yra išpūstas ir kad JAV spauda be reikalo menkina savo prezidentą. Kokią naudą turės JAV, jei jos prezidento prestyžas nukentės užsienyje? Savo laiku JAV spauda labai plačiai aprašinėjo studentų protestus, negrų maištavimus, Juodųjų Panterų sąjūdį, aplinkos teršimą ir pan. sensacinius įvykius. Dabar džiaugiasi Vandens Vartų skandalu. Niksonas tuo tarpu veda įvairias derybas su daugelio kraštų vyriausybėmis ir žada rušdeniop aplankyti kelias Europos valstybes. Vandens Vartų skandalo kaltininkai dar nėra pilnai iširti ir apkaltinti. Prezidentas Niksonas ne kartą yra pareiškęs, kad su tuo skandalu jis nieko bendro neturįs, o jo duktė teisingai pastebėjo, kad tėvo nuopelnų nesumažins jokios kitų žmonių machinacijos. Tarp kitų dalykų Niksonas užmezgė santykius su Kinija, išvedė JAV iš Vietnamo karo ir pagerino santykius su Rusija. Dabar jis turi kitą planą, kurį nagrinėja Azijos ir Europos politikai.

MOTERS PASAULIS

Ši skyrių redaguoja Nijolė Pupienytė-Mikalkėnienė.
Raštus ir pageidavimus tam skyriui adresuoti: *Moters Pasaulis*, Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP

MOTINA MODERNIAME PASAULYJE

Angelika Sungailienė

Knygų kalnai apie moters lygybę ir išsilavinimą kasdien auga. Vieni autoriai, rimtai išstudijavę šių laikų moters problemas, pripažįsta pagrįstus reikalavimus, objektyviai apsprendžia jos vaidmenį visuomenėje ir šeimoje, suprasdami, kad laikas stato naujus reikalavimus. Kiti, atrodo, rašo tik chaosui, nepasitenkinimui sukelti. Kuria neįtikimiausias teorijas apie moters prigimtį, atvirai pajuokia tradicinę moters rolę. Didelė dalis tokių autorių yra moterys. Skaitant peršasi mintis, kad jos yra kažkoks gamtos nesusipratimas: nekencia vyrų ir nenori būti moterimis. Stumia jas iš namų, šaukia į kovą, ragina varžytis su vyrais dėl augštesnių pozicijų, jėgos ir garbės.

Tačiau visa eilė modernių sociologų vis stipriau pabrėžia, kad vienas negero- vių šaltinių šių dienų pasaulyje yra motiniškos meilės stoka. Kultūringi, augštos medžiaginės gerovės kraštai, nuvertinę šeimos reikšmę, griaua jos pagrindus. Dėl to kas dieną didėja žmonišku-

mo badas. Žodį „meilė“ matom pakelių plakatuose, užrašytą ant automobilių, išpaisytą ant jaunuolių kakty ir nuogų nugarų. Tie jaunuoliai kuria naujas religijas ir sako, kad jų Dievas yra meilė. Jieško taip, kaip moka. Jieško jos iškrai pytais būdais apgaulingose vietose. Prieš pasmerkiant, reikėtų pasiklausti, kas ir kaip juos augino ir kas formavo meilės sąvoką. Matai supradijuotus vaizdus, bet juokas neima, nes tai yra simptomas tragiškos ligos, kuria serga šių dienų pasaulis.

Nauji sąjūdžiai mėgsta kalbėti apie moterį, kenčiančią vyro priespaudą, vaikų tironiją, apie jos vidinį skurdą namų kalėjime (lyg jos lauktų kažin kokie dvasiniai turtai darbovietėje). Moteris motina minima tik tiek, kad savo kūdikį kaip galint greičiau atiduotų auginti institucijai. Jo auklėjimas (jei iš viso.) paliečiamas apgraiptomis, neaiškiai užglostomas. Išsprendęs savaime. Apie dvasinį vaiko skurdą nekalbama, nors tas vaikas rytoj bus pilnateisis bendruomenės narys ir tvarkys jį pagal savo išmanymą.

Auklėjimas yra kūryba. Mokyklos ir institucijos, kad ir kaip geros, visko neduoda. Religiją, pagrindinius žmoniškumo bei moralės principus ir meilę vaikas gauna šeimoje. Motina kuria jo dvasinį

pasaulį. Ji pradeda ugdyti asmenybę, dvasinius polėkius ir vertybes.

Nėra vienos tokios formulės, kuri tikėtų visoms šeimoms, nes kiekvienos situacija skirtinga. O ir pati moteris turi teisę apsispręsti, kas gyvenime jai svarbiau: šeima ir vaikai, ar darbas ir karjera už šeimos ribų. Dažnai ji net pasirinkimo neturi — pats gyvenimas sąlygas padiktuoja. Tačiau ji turėtų giliai pagalvoti, kur ji yra reikalingesnė, kol vaikai dar maži. Viena valanda, paskirta vaikui vakare iš darbo grįžus, negali pašalinti visos ilgos dienos rūpestėlių, baimės ir netikrumų, kurių yra pilnas jo trapus pasaulis. Motinos darbas šeimoje dažnai vienišas, nuobodus ir atgrasus. Titulų ir pripažinimo jis neteikia. Tačiau moteris, kuri pajėgia auginti būrį vaikų, puoselinti organizuoti namų reikalus, lyginti šeimos krizes, būti savo vyrui draugė, atlikti visuomenines pareigas, turbūt sugebėtų administruoti ir nemažą įstaigą.

Techniniai išradimai palengvino namų apyvokos darbus, maisto gaminimą. Vaiko auklėjimo jie ne tik nepalengvino bet dargi pasunkino. Jo kultūrinis ir intelektualinis paruošimas pasidarė komplikuotas ir supainiotas, atranka atsakinga. Mokyklų, gatvės, televizijos įtaka dažnai neigiama, ir tik meilė, šiluma, pastovumas šeimoje, priežiūra ir nuolatinis budėjimas gali nors iš dalies ją atsverti. Nuo kūdikystės iki pat savarankiško išėjimo į gyvenimą auklėjimas krinta išimtinai ant tėvų pečių. Nedaug yra pasaulyje brangesnių dalykų už žmogų. Čia ir turim vieną svarbiausių moters motinos rolių: padėti atstatyti dvasines vertybes, auginti ir auklėti naują žmogų taip, kad rytojaus pasaulis būtų ge-

resnė ir malonesnė vieta gyventi, negu jis šiandien yra.

SVETIMAI ŽEMEI —

BRITU COLUMBIJAI

Z. Kaulienė

Graži esi tu mano, žeme svetimoji,
Ir didžiuojiesi tuo savo gražumu,
Bet nemieja tu dukrai paprasto artojo —
Esi man pamotė našlaitei be namų.

Žinau, tu priglaudei mane bename
Ir pastogę erdvia, nuosavą davei,
Bet ir pasiliks tas tiktai namas,
O tėviškės bakūžė amžiais liks namais!

Kalnais tu pasirėmusi į dangų,
Net vasarą nešioji sniego kepuraite,
O tu nesuprasi, kodėl man toks brangus,
Pabaltijo smėlis saulėje ikaitės.

Tavo veidą plauna Ramusis vandenynas.
Tavo kasos amžiais žaliuojantys kedrai.
Bet man tu bejausmė, kaip Rocky kalnynas.
Ir mane suprasti net nemėginai!

Zemės turtai plūšia tavo šalta kūna:
Sidabras, auksas, varis ir kiti,
O tu nesuprasi, kodėl man taip liūdna.
Kai tėviškės žemele aria svetimi.

O kaip tave pamilti, žeme svetimoji.
Aš stengiausi nuo pat pirmų dienų.
Bet nesupratai dukros tu paprasto artojo
Ir visad liksi pamote, našlaitei be namų

Prie šeimos židinio

Gerbiamas M.L. Redaktoriau,

Mano šeima, ačiū Dievui, yra gana normali. Didesnių bėdų iki šiol nepatyrėme. Bet tiek mes, tiek mano draugai neretai susikertame su savo paaugliais vaikais. Vaikai neretai susiožiuoja ir nenori klausyti. Nors ir mandagiai, bet priekaištauja, girdi, mes per daug varžome jų laisvę. „Kodėl kitų vaikai eina kur nori, daro ką nori ir tėvai nesikiša? O mums ir to ir karkita nevalia ir nevalia. Juk mes jau nebe maži vaikai“.

Tiesa mano sūnui jau 17, o dukrai 16 metų (Apie mažylis šį kartą nekalbu). Bet mudu su žmona esame įsitikinę, jog vaikai turi prisilaikyti namie tėvų nustatytos tvarkos. Kas per šeima bus, jei kasvienas elgsis pagal savo nuotaikas ir ūpą, ir eis savais keliais? Pagaliau, ar neturim tėvai sunkią pareigą ne tik mokyti, bet ir auklėti vaikus, kad užaugtų dori,

savo pareigas suprantantys ir jas mielai atliekantys vyrai ir moterys? Kaip tai padarysime, jei šeimoje nebus autoriteto ir susiklausymo?

Pasitaiko nesutarimų ir su žmona. Ji kartais prikiša, aš esąs per griežtas ir smulkmenišką. Aš jai atsakau, kad ji linkus vaikams pataikauti ir nusileisti.

Būsiu labai dėkingas už Jūsų patarimus šiais ir giminingais klausimais.

Jūsų Vytautas Žalimas.

Mielieji M. L. Skaitytojai,

Sveiki, gyvi!

Redaktoriaus pakviestas, apsiėmiau pakedenti Jūsų laikraštyje iškeliamus šeimyninio gyvenimo „tūpesčius ir vargelius“.

Galėtų kas nors Jūsų pagalvoti, „Argi tai kunigo darbas patarinėti, šeimos painiavose? Juk jis yra tik senbernis, vaikų neauginęs, ko verti jo patarimai? Ar jis nekiša pirštų į ne savo tešlą?“

Aš apie tai šitaip galvoju. O ar teisingai, ar ne — spęskite patys.

Pirmiausiai, ar turi pats gydytojas persirgti visomis ligomis, kurias teks jam kada nors gydyti?

Antra, kas gali ramiau, teisingiau ir nešališkiau stebėti ir vertinti įklampusių bėdas ir bylas, ar tas kas nėra į jas įveltas, ar tas, kurs yra jose pats paskendęs?

Ir trečia, kunigas neužaugo tartum varliūkstis pats vienas, motinos pasaulin įmestas. Jis augo šeimoje ir savo kailiu bei širdimi patyrė jos malonumus ir nemalonus. Matė jis ir savo kaimynų ir giminių šeimas ir jų problemas. Besirengdamas į kunigus, jis turėjo studijuoti ir pedagogiką ir psichologiją su visomis žmogaus aistromis, dorybėmis ir silpnybėmis, su sielovada susijusias problemas. Kunigas juk išgyvena savo paties sielos įvairius bangavimus, nuotakas, kovas, laimėjimus ir pralaimėjimus. Kunigo darbas parapijose, mokyklose, organizacijose, klausyklose suveda jį į artimus santykius su šimtais ir tūkstančiais žmonių, senų ir jaunų, tėvų ir vaikų. Kunigui žmonės taip atveria save, kaip niekam kitam. Tais įvairiais atvejais kunigas davė įvairių patarimų. Vieni jų padėjo žmonėms, kiti nepadėjo. Jis nagrinėjo, kodėl, rodos, geras patarimas vienam padeda, o kitam nepadeda?

Nejaugi visa tai nepraturtina kunigo patyrimo? Ir ar tas patyrimas nėra daug platesnis už šeimos gyvenime paskendusio ir tik savo

reikalais tesirūpinančio žmogaus patyrima?

Atsakinėdamas į šeimų skyriuje iškeliamus klausimus panaudoysiu visą tą daugiašaki patyrimą ir, kas yra dar svarbiau, Išganytojo ir Jo Bažnyčios mums teikiamus dieviškosios išminties ir meilės nurodymus ir patarimus.

Būtų labai malonu ir naudinga, jei ir patys skaitytojai pareikštų savo nuomones, papildydama besiteiraujančių ir mano atsakymų mintis. Šitaip visi gyvai dalyvaudume problemų nagrinėjimuose bei jų sprendimuose ir būtų visiems naudingiau, bei įdomiau.

Į p. Vytauto iškeltus klausimus pradėsiu atsakinėti kitame M.L. numeryje.

Jūsų, Kun. Jonas

Ką pasiimsime važiuodamos į stovyklą?

Diagram of a crossword puzzle grid with various items and numbers placed on it. Items include: a comb (4), a pencil (18), a suitcase (3), a brush (10), a hat (9), a coat (11), a pair of shoes (15), a pair of socks (12), a pair of gloves (16), a pair of pants (17), a pair of underwear (22), a pair of shoes (20), a pair of socks (19), a pair of gloves (14), a pair of pants (13), a pair of underwear (11), a pair of shoes (8), a pair of socks (7), a pair of gloves (6), a pair of pants (5), a pair of underwear (4), a pair of shoes (3), a pair of socks (2), a pair of gloves (1).

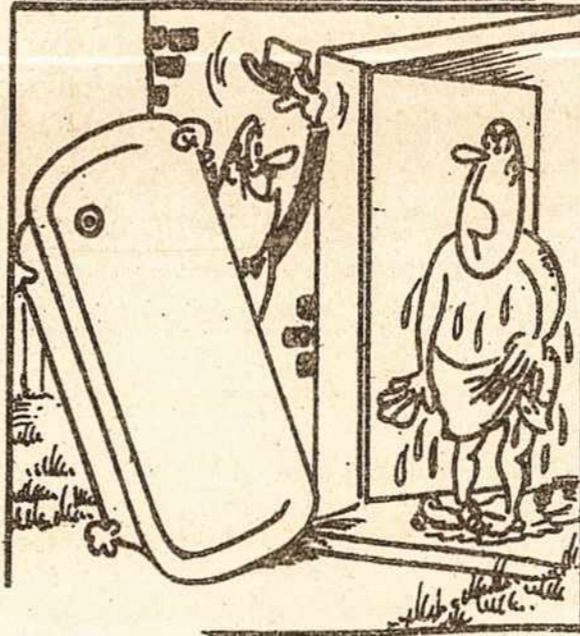
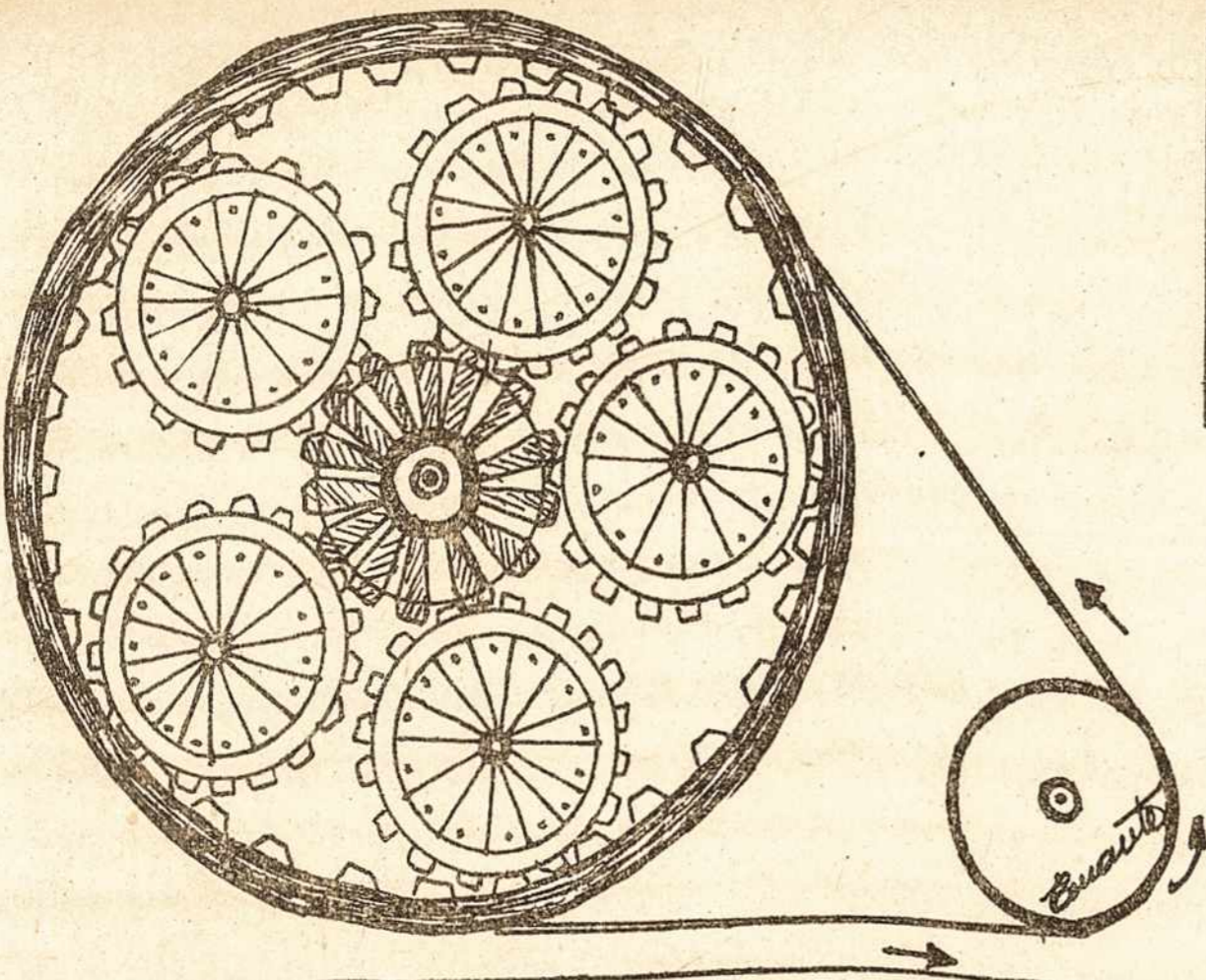
MŪSU LIETUVA
III lažisiems

Paruošė
s. A. Namikienė.

ATSAKYMAI: (pradėti kairėje, apacioje):
1 uniforma, 2 megutis, 3 mašalas, 4 sviščiukas, 5 sukos, 6 siūlai, 7 adata, 8 pizza, 9 - peltis, 10 šakutė-lėkštė, 11 lemputė, 12 kojinės, 13 lietaiškis, 14 lova, 15 rankšluostis, 16 šepetukas, 17 šaukštis, 18 puodukas, 19 - pėštukas, 20 - muldas, 21 - malakanygė, 22 - gatraitė (skautų Aldas).

UŽDAVINYS - I KURIA PUSĘ SUKASI RATAI?

LIEPOS - GIMTADIENIAI

- 2- Francisco Jakutis
- 3- Vicente Kutka
- 3- Nelson Satkūnas
- 3- Eduardo Greičius
- 4- Gilberto Jasiulionis
- 6- Wilma Žvingila
- 7- Everaldo Tamulis
- 7- Eduardas Paleckis

- 9. Lucia Banys
- 11. Marija Aleknavičiūtė
- 11. Nicolau Vingrys
- 18. Reinaldo Povilavičius
- 18. Emantė Mikuckytė
- 21. Maria Rosa Greičius
- 24. Živilė Jūraitytė
- 29. Rimantas Valavičius
- 30. Vincas Kliukas
- 30. Antonio (Spuras) de Souza

HRUTĖ IR KIŠTUTIS

D. BASTYS

Comic strip panels:

- Panel 1: A woman asks "KAIP ATOSTOGOS?" (How are the holidays?). The man replies "as férias?" (the holidays?).
- Panel 2: The man says "GERAI IR NEGERAI" (Good and bad). The woman asks "as férias?" (the holidays?).
- Panel 3: The man asks "TAI KAS TAU NEPATINKA?" (What doesn't like you?). The man replies "os dias são curtos..." (the days are short...).
- Panel 4: The woman asks "TRUMPOS DIENOS?" (Short days?). The man replies "TRUMPOS... PARA BRINCAR" (Short... for playing).

LIETUVIŲ TAUTINĖ MUZIKA

KANKLĖS

Kanklėmis kankliuokime.
Sutartine leiskime.
Brangią dieną švesdami
Užgimimo Viešpaties.
Linksminkimės ir džiaukimės.
Dievui garbe duodami, giedokime!
* * *

(Deš.) Senas kanklininkas iš
Biržų apylinkės, pats dirbęs
ivairias kankles kitiems ir
puikiai jomis grojęs

(Žem.) Labai senos lietuvių
kanklės, užtiktos muziejuje

JAUNYSTĖS AIDAS

lo, o stygos užgaunamos dešiniu oju smiliumi arba medžio skalele, o nereikalingosios stygos slopinamos kairiąja ranka.

Senovėje kaime skambindavo ne tik dainas, bet ir šokius; pradėdavo vestuves ir palydėdavo nuotaką į kitą pusę.

XIX a. viduryje žmonės pamėgo triukšmingesnę muziką ir kanklėmis teskambindavo sutartines ir kitas dainas. Tačiau tautinio atgimimo metu jomis vėl susidomėta. Susirinkta Kaune pas vargonų statytoją J. Garlavičių (1901), kuriam pavesta gaminti kanklės. Tą Garlavičius ne tik padarė, bet dar parašė kankliuoti vadovėli. Maždaug tuo metu Tilžėje susidarė Birutės kanklininkų būrelis.

Su tolimesne kankliavimo raida surišti S. Banaičio, J. Strimaičio, Pr. Puskunigio (kanklės užriesta galva — vėliau ši forma buvo paimta kanklių pagrindu), Alf. Mikulskio, O. Mikulskienės, J. Švedo, P. Stepulio, A. Vanagaičio ir kt. pavardės.

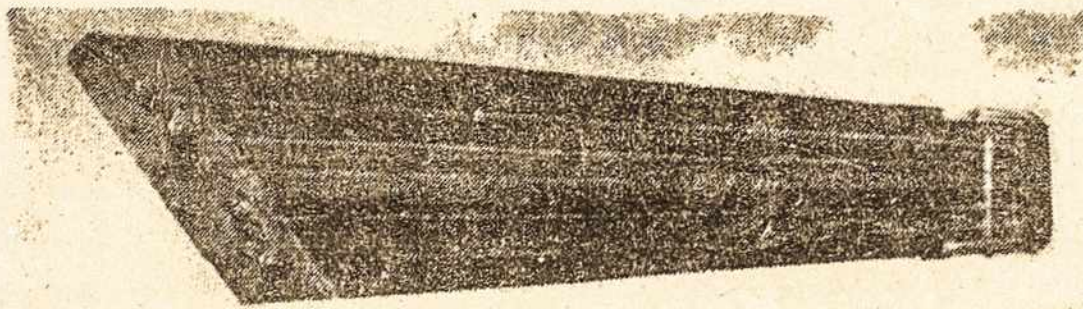
Buvo įvairių orkestrų. Pirmasis koncertas įvyko 1916 m. Kaune.

Buvo suorganizuota invalidų kanklininkų mokykla, kuri pasirodė 1923 metais, o 1924 net turėjo 15 atskirų koncertų.

1925 įsteigta kanklininkų draugija. 1930 atidaryta Kanklininkų muzikos mokykla, kurią per 2 metus lankė per 300 kanklininkų. Kankliavo mišriu būdu — senovišku ir naujuoju, Strimaičio įvestu. (Jo nuopelnas taip pat buvo įtaisytas kanklėse mygtukas, kurį paspaudus päsikeisdavo diezas).

1940 Alf. Mikulskis Vilniuje sudarė Ciurlionies meno ansamblį: kankliu orkestrui vadovavo O. Mikulskienė.

Taip ir pamažu priėjome prie šių laikų, kada ir toli nuo Lietuvos mūsų sesutės skautės gražiai kankliuoja mūsų dailiu ir melodingu liaudies muzikos instrumentu.

Kanklės yra senas styginis lietuvių liaudies muzikos instrumentas. Jos pirmą kartą minėtos J. Rėzos 1625 m. išleistame Jono Bretkūno psalmių vertime.

1638 m. viename Prūsų hercogystės išleistame rašte kalbama apie ragus, būgnus, švilpynes ir kitus liaudies muzikos instrumentus, kuriais lietuviai grodavo atvažiuavę į bažnyčią jungtuvėms ir tuo būdu trukdydavę pamaldas. Įsakoma naikinti muzikos instrumentus, o muzikantus bausti pinigineis baudomis.

Kas žino, draudžiamųjų instrumentų sąrašė galėjo būti ir kanklės!

Kanklės vėl minimos Kristijono Donelaičio METUOSE (1760-1770 m.) ir Simono Daukanto BŪDE (1845 m.) — ten aprašomos kanklės su geležinėmis ir varinėmis stygomis ir trumpu, kими skambėsiu.

Zodis kanklės prabaltišką ir reiškia skambintuvas, griežtuvas. Kalbiniai šaltiniai rodo, kad kanklės senas baltų muzikos instrumentas. Jis geriausiai išsilaikęs ir žymiai patobulėjęs.

Apie kankles girdime pasakose, senovinėse sutartinėse, dainose, patarlėse ir t. t.

Tautosakoje pasakojama, kad kanklės daromos iš medžio, išaugusio ant žuvusio žmogaus kapo, arba jei žmogus buvo labai apverkiamas, tai iš tuo metu nukirsto medžio pa-

gamintos kanklės turės skurdų, graudų balsą.

Kituose tautosakos pavyzdžiuose žmogus pasiverčia į medį, iš kurio padaromos kanklės.

Išsiuntė anyta martelę linelių rauti ir prigrasino:

— Kai tu nurausi, tai namon eisi,
Jei nenuraisi, — lauke nakvosi.
Martelė nespėjo linų nurauti.
Liūdnas jos likimas:

Keleliuėjau, viešuojuėjau
Ir pasiverčiau aš putinėliu...

Važiavo bernelis keleliu, ir jam labai patiko tas putinėlis. Apie tai jis pasakojo savo motutei, ir ji patarė:

— Sūneli mano, vaikeli mano,
Oi, tu paimki plieno kirvelį
Ir nukirski tą putinėli,
Pasidaryki žvangias kankleles.

Pirminės kanklės buvo išskaptuotos iš vieno medžio gabalo su mediniais stygų varžtais, ir todėl greitai perdžiūdavo ir nelaikydavo derinimo. Žinoma, viršutinis dugnas buvo priklijuotas.

Geldelei — apačiai — buvo parenkamas gluosnis, beržas, skirpstas ir net kadagys, o viršui — tankios riėvės eglinė lentelė, ir joje buvo išpiaunamos dvių žvaigždžių ar kitokio pavidalo skylutės.

Stygos — jų senoviškose kanklėse

tebūdavo 5 ar 7 — buvo daromos iš ožio ar avino išsuktų žarnų ir siaurajame instrumento gale užrišamos, po jomis padedant galdutę iš paukščio kojos kaulo ar kieto medžio, o kitame — platesniajame gale — užvyniojamos ant perkištų kuoliukų. Sukant šiuos kuoliukus, stygos buvo įtempiamos — derinamos.

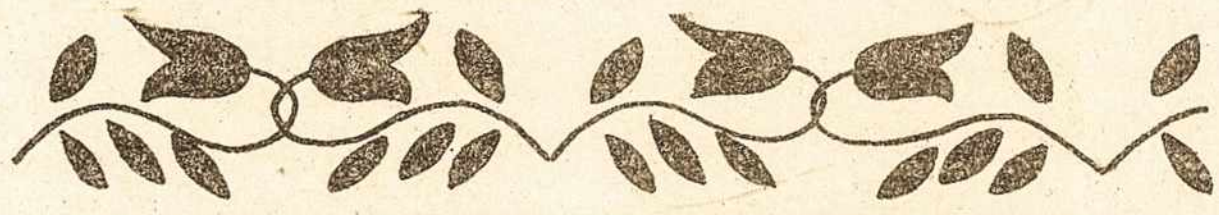
Kankliuodavo stygas užgaunant pirštais. Melodija buvo švelni, tyli.

Pamažu kanklės tobulėjo: nors dar išskaptuotos iš vieno medžio gabalo, bet jos buvo stambesnės, meniškesnės ir turėjo 9-12 stygų. Vietoje žarnų vartojo ir varinę arba geležinę vielą.

Dar naujesnės kanklės buvo suklijuotos iš atskirų dalių: galu, šonu, viršutinio ir apatinio dugno. Siauresnysis kanklių galas baigėsi išplėstu apskritimu, o platesnysis — užrietais. Varžikliai dažnai būdavo geležiniai.

Labai idomus kanklių kelias nuo penkiastyggių per vienuolikastyges su boseliu ir 23-styggių, basiniu ir chromatinių kanklių.

Vienos kanklės vesdavo melodiją, kitos akompanuodavo. Paskui jau susidarė ansambliai kartu su kitais instrumentais ir chorais. Kanklės buvo laikomos ant kelių ar ant sta-

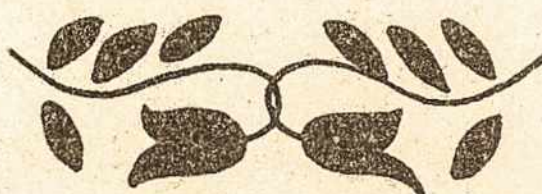

ŽALIOJ GIRIOJ

Liaudies daina

1. Žalioj girioj, ly-gioj lankoj, oi ten augo ažuolelis.
2. Tu sūneli dobileli,
Ko pavirtai ažuoleliu?
3. O žirgelis šiaurės vėju,
O balnelis — akmenėliu;
4. O balnelis akmenėliu,
Kančiukelis — žilvyteliu?

ANEKDOTAS

Automobilis skrieja nauja autostrada, ir štai kelių policininkas parodo signalą sustoti, ir jis sustoja:

— „Tamsta, jūsų automobilis kaip tiktai milijoninis numeris, kuris pravažiuoja šia autostrada, kuri kaip tik dabar buvo atidaryta judėjimui. Tai tamsta, kuris gaunate premiją už šį pravažiavimą ir už jums čekis penkių tūkstančių kruzeiru.“

Galite man pasakyti, ką darysite su tiek daug pinigų?

Gerai pasakysiu, pirmiausia išsiimsiu šoferio knygu tē. Bet jo žmona kuri sėdėjo šalia jo, kumštelėjo alkūne į visiškai sumišusį bando tą viską atitaisyti: — „Netikėkite, ką jis šneka pone policininke. Jis nežino ką sakas, kai yra ištraukęs.“

Užpakalyje sėdi dėdukas visiškai kurčias, negali suprasti kas čia įvyko, ir pasakė: „Matai Kaip? Ge-

rai kad perspėjau kad su pavogtu automobiliu netoli nuvažiuos.“

Labai gražus automobilis Porsche naujausio tipo kaip tik dabar pravažiuoja siaura miestelio gatve.

50 km/val., 80 km/val., 100km. ir staiga, šoferis pamato kad prie jo priskrieja motociklas kuris, atrodė, nepasiduodamas lekia tokiu pačiu greičiu.

Šoferis paspaudžia gazoliną, 120 km/val., 150 km/V. 200/km/V Ir vėl motociklas ji pasivijo nei kiek neatšilikdamas.

Tik dabar Porsche šoferis suprato, visas nustebes, atsisuko prie langelio išlipa iš automobilio ir rėkia:

— „O, jaunuoli, tu taip pat „Tu ri tigrą“ savajame vežime?“

— „Nerėk, begėdi, ar nematai, kad mano švarko galas prisikabino prie tavo automobilio.“

Audra Vosyliūtė

GLOBOJA
LITERATŪROS
RATĖLIS

LITERATŪRA · DAILĖ · MOKSLAS

SKULPTORIUS

JOKŪBAS LIPŠICAS

Gegužės 26 Capri saloje, Italijoje, nuvykęs ten atostogauti, širdies priepuoliu mirė pasaulinio garso skulptorius Jacques Lipschitz — Jokūbas Lipšicas, 81 metų amžiaus. Jis buvo gimęs Druskininkuose. Lietuvoje gyveno beveik iki pirmojo pasaulinio karo, pamėgo Lietuvą, lietuvius ir jiems visada mielai pagelbėjo.

Paskutiniu laiku jis gyveno New Yorke ir čia Hastings on Hudson turėjo savo studiją. Joje dirbo ir kūrė savo modernias skulptūras, jų atliedinti vykdavo į moderniosios skulptūros liejyklą Long Island City. Bet ši liejykla negalėjo bronzėje atliedinti jo didesnių darbų. Paskutiniu laiku jis dirbo tiesiog milžiniškas monumentalias skulptūras, kurios matuojamos dešimtimis pėdų. Klimato sąlygos neleido tokios liejyklos įsirengti čia.

Tada jis surado liejyklą Italijoje. Ji buvo Lucca mieste, netoli nuo Florencijos. Liejykla įtaisė net specialų liftą, kad jis galėtų aukštai pasikelti ir dirbti prie savo skulptūros.

Čia jis nuliedino didžiulę 30-40 pėdų skulptūrą Columbijos universitetui. Skulptūra dar neatgabenta į Ameriką.

Paskutiniu laiku dirbo prie savo didžiausios skulptūros. Ji buvo skirta Hadassa universitetui Jeruzalėje. Jos dydis apie 50 pėdų. Skulptūra pavadinta — "Mūsų gyvenimo medis". Projektuodamas šį kūrinį, buvo padaręs labai daug piešinių, kol surado tinkamiausią formą.

Izraelis ne taip seniai jam buvo surengęs didelį pagerbimą Jeruzalėje. Ten jis ir buvo nusipirkęs žemės savo kapui. Iš Italijos jį laidoti ir nuvežė į Jeruzalę. New Yorke paskutinį kartą lankėsi balandžio gale.

Gimęs Druskininkuose

Jis buvo gimęs 1891 rugpiučio 22 Druskininkuose. Jo tėvas Ab-

raomas Lipšicas buvo Gardino statybos rangovas, motina Druskininkų viešbučio savininko duktė. Jo pilnas vardas buvo Chaimas Jokūbas. Vėliau Chaimą nubraukė, o Jokūbą suprancūzino, pasivadino Jacques.

Mokslą pradėjo Balstogėje, 1906 mokėsi Vilniuje technikos

aukštesniojoje mokykloje. Tėvas norėjo iš jo padaryti inžinierių. Bet jis domėjosi menu. Prieš tėvo valią, tik motinai žinant, jis 1909 metų mokyklą ir išvyko į Paryžių studijuoti meno. Vėliau tėvas jam buvo nutraukęs net pašalpą.

Modernistų priekyje
Paryžiuje jis susipažino su

Jacques Lipschitz savo studijoje Hastings on Hudson, New Yorke.

Piccaso, su Juan Gr., ir iš jų įtakos jis išaugino kubistinę skulptūrą. Tai buvo 1915-1919 metai. To meto jo dariniai labai modernūs ir kūrybingi. Stebina jo formų pajautimas, jo techniškinis pasiruošimas.

Kubistinė skulptūra jam davė daug — privertė rasti form-

PLOKŠTELĖS - BANAITIS

Kazimiero Viktoro Banaičio

JŪRATĖ IR KASTYTIS. Trijų veiksmų opera. Čikagos Lietuvių operos leidinys, 1972.

Gal pirmą kartą mus pasiekė tokio didelio muzikinio lygio kūrinys. Kalbė-

mas, ieškoti gilesnės ekspresijos, bet jis čia nesustojo. Jis ėjo toliau.

ti iš viso apie lietuvišką operą užsienyje tai jau didelė prabanga. Vos ne vos Pietų Amerikoje galima gauti paprastų dainelių plokštelės. Originalias, Argentinoje išleistas, iš Lietuvos chorų nukopijuotas leidžia Urugvajaus lietuviams. Tačiau ką nors didesnio dar neturėjome progos.

Taigi, mus pasiekė vos keli egzemplioriai K.V.Banaičio operos plokštelė vienetai.

Kalbėti apie muziką, kompozitorius, chorvedį Banaičį gal ir netinka. Jis per daug pažįstamas, jo vardas visur girdėtas. Tačiau vienas jo svarbiausių kūrinių „Juratė“ pirmą kartą publikai buvo pristatyta tik 1972 metų balandžio 29 dieną. Tos operos libretą buvo parašiusi poetė Bronė Buivydaitė 1932 metais, bet, kaip įprasta visiems muzikams, gyvenimo sunkenybės neleido pačios operos pabaigti. Muziko gyvenimas buvo tikrai nelengvas, sunki dalia tremtyje, Parkinsono liga, finansiniai

(tęsa 8 psl.)

Santykiai su lietuviais

Apie jį yra parašyta enciklopedijose. Gyvenimą apibūdino ir visa spauda. Čia noris paliesti jo santykius su Lietuva.

Lietuva jam liko pilnas mistikos ir gražių dainų kraštas. Ją jis mylėjo, jos ilgėjosi, mylėjo ir jos žmones, ne kartą kitiem sakydavo, kad lietuviai yra dideli mistikai, jie turi labai gražias liaudies dainas.

Jis buvo kilęs iš to paties miestelio, kaip ir Čiurlionis. Jokūbui darė įtakos, kad štai iš Druskininkų yra muzikas, kompozitorius Čiurlionis, kuris jau ėmė reikštis ir tapyboje. Jokūbą skatino atsidėti menui ir nebijoti vargo.

Jis pats pasakojo, kaip Čiurlionio tėvas jam pranešė apie Konstantino Mikalojaus mirtį. Ir tai jį labai sukrėtė.

Vėliau Jokūbo tėvas susitiko vargonininką Čiurlionį. Jokūbo tėvas paaiškino, kad jo sūnus išvykęs studijuoti meno. Ir Čiurlionis atsakė, kad iš to nieko gero nebus, ir jis turėjęs savo namuose Kostuką, menininką, o niekas neišėjo.

Ir abiejų šių Druskininkų gyventojų vaikai vis dėlto išėjo į žmones ir abu tapo garsūs dailininkai.

New Yorke jis buvo pažįstamas su dail. Adomu Galdiku, su sol. Vince Jonuškaite. Šiem pasiguosdavo, kad išsiilgsta lietuviškų dainų, lietuviško Nemuno. Kai jam pasidaro liūdna, išeina pasivaikščioti prie Hudsono, ir jam atrodo, kad tai Nemunas. Dainų tai čia nėra.

DARBININKAS

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

(Taša iš praeito Nr.)

Stefanija Rūkienė

KIRŽAKAI

1931 m. tremtiniai dabartinėje Malinovkos vietoje rado tik porą kiržakų šeimų. Tai buvo pabėgėliai iš europinės Rusijos. Jie, kaip religinė sekta—sentikiai caro režimo buvo persekiojami ir verčiami priimti provoslaviją. Tie žmonės persikrikštyti nenorėjo, todėl palikę savo namus, pabėgo Sibiran, pasislėpę giliai taigose ir ramiai sau gyveno. Caro valdžia Sibiro miškuose jų neieškojo ir juos paliko ramybėje.

Didesnės šių pabėgėlių kolonijos įsikūrė Keržos upės pakrantėse, todėl juos žmonės ir praminė kiržakais. Čia atbėgę jie savas sodybas statėsi paupiuose, nes upės buvo vienintelis ir gana patogus kelias susisiekti su pasauliu — žiemą ledu, o vasarą laiveliais. Prie vandens gyvenant, nereikėjo kasti šulinių, tai dar vienas patogumas, o ir žuvies nestigo.

Taigose kiržakai visai laisvai gyveno ir ant savęs neturėjo jokios valdžios. Žemės kiekviena šeima pasiėmė tiek, kiek valiojo išdirbti. Čia jie sėjo javus, augino gyvulius ir medžiojo. Jokio ryšio ir bičiulystės su Sibire gyvenančiais žmonėmis jie nepalaikė. Tik žiemą, susitarę keli kiemai, vilkstine nuvažiuodavo upėmis į Novosibirską ar Tomską savo gėrybių parduoti. Daugiausia jie parduodavo javus ir žvėrių kailius, o pirkdavosi druską, cukrų, drabužius, įvairius įrankius ir medžioklės reikmenis. Tokias į miestus ekskursijas jie darydavo tik kartą per metus. Pašto jie negaudavo, laikraščių neužsisakydavo ir buvo visai atitrū-

(iš 7 psl.)

nepritekliai, šaltos Šiaurės Amerikos žiemos dienos... Tikrai didelis lietuviškas užsispyrimas pajėgė nugalėti tas kliūtis ir sunkumus, ir opera pagaliau buvo pabaigta.

Deja tikrai, kad pačiam autoriui neliko laiko suorkestruoti, nes ligai paas-trėjus jis to darbo nepradėjo.

O apie ką kalba pati opera?

Lietuviškas žvejų kaimelio pajūris, puikios ir ramios gyventojų dainos ir sena legenda apie Kastytį. Ten žiloje senovėje jaunas ir gražus jaunikaitis Kastytis įsimyli deivę Jūrą. Dievams tai nepatiko ir Perkūnas trenkia į judviejų gintarinius rūmus. Palociaus skeveldros užpila Baltijos krantus gintaro gabalėliais, o Kastytis, prirakintas prie uolos atsisveikina su savo mylimąja, su savo mamyte, su savo artimaisiais draugais žvejais. Tolumoje vėl suskamba tos pačios smagios žvejų dainos, Baltijos jūra vėl ramiai skalauja krantus, o pakraštyje jūrų vėjai ir undinės šoka paskutinį šokį.

Sunku išklausti be susijaudinimo tų žavingų chorų, nemąstyti apie mūsų tolimą Baltiją. Gal ši opera mums daugiau pasakys, negu ilgos kalbos ir paskaitos, gal ji mūsų vaikams geriau bylos, gal net užsieniečiai daugiau pajus per muzikos kalbą apie Lietuvą.

Tiesa, tai nėra pigių lietuviškų dainų mišinys. Operos kalba jau iš viso ne kiekvienam prieinama. Šitos operos stilius — moderniškasis. Visur jaučiasi tautinių motyvų įtaką, bet pats aprėdulas jau šių dienų. Vargu ar ji mūsų senajai kartai patiks. Sakau senajai kartai ne amžiaus prasme. Muzikinio išlavimo, moderniškiesnio skonio, daugiau koncertuose apsilankiusių tarpe ši opera bus nepamainomas dvasinio poilsio momentas. Ji patiks mūsų vaikams ji patiks ir užsieniečių publikai, jaunajai publikai.

A.P.D.

kę nuo viešojo gyvenimo ir žmonių. Religinis fanatizmas jiems neleido bendrauti su kaimynais, nes kitų religijų narius jie laikė netikėliais ir pagonimis.

Pirmieji tremtiniai mums papasakojo, kad blogi ir nesvetingi jiems buvę kiržakai. Net ir vandens nebuvo galima pas juos gauti. Jei iš puoduko atsigėrė vandens kitos tikybos žmogus, tai jau tas indelis buvo „pagany“, kiržakai jį laikydavo užterštu ir jo nebe-naudodavo. Pagirdę pakeleivį, jie tą stiklinę demonstratyviai sudaužydavo. Prie sovietų valdžios nebebuvo stiklinių ir puodukų tada kiržakai ėmė vengti pakeleivius net vandeniu pagirdyti, kad nereikėtų paskutinių indų daužyti.

Kaimynas savo kiburu kiržako šulinyje negalėjo pasisemti vandens. Jei netyčia pasisemdavo ir kiržakai pastebėdavo, tai kurį laiką neįaudodavo iš to šulinio vandens, nes laikė jį nešvariu.

Įsigalėjus Sibire komunizmui, pasibaigė ir kiržakų laisvė. Sovietų valdžia surado juos taigose ir vertė stoti į kolchozus. Kol dar kiržakai galėjo, tol į kolchozus nestojo ir viską pametę bėgo giliau į taigas. Bet bolševikai surado juos ir Sibiro girių glūdumose ir suradę sukolektyvino.

Religinis fanatizmas kiržakus sucementavo ir ilgai išlaikė vieningais, tačiau sovietai juos palaužė. Bet atskiri individai dar ilgai komunistams priešinosi, nors užtai tekdavo skaudžiai nukentėti. Ir dabar kiržakai vieningai laikosi savo papročių ir religijos. Visi vyrai nešioja barzdas ir retas iš jų stoja į komunistų partiją. Reikia pastebėti, kad visi kiržakai yra labai teisingi ir savo artimo neskriaudžia, nes taip moko jų religija.

MAIŠAS

Grižę su skalbiniais galvojame, kaip čia dabar susitvarkyti ir kur viską susidėti. Spintas jau reikia visam laikui pamiršti, nors Lietuvoje spinta buvo ne prabanga, bet būtinas baldas drabužiams pasikabinti ir bal-

tiniam susidėti, lygiai reikalinga, kaip stalas, kėdė ar lova. Čia kitaip esame. Visame kolchoze niekas neturi spintos, komodės ar kėdžių. Yra tik „sunduk“ — primenąs lietuvišką skryniją, tik žymiai mažesnis. O vietoje kėdžių čia taburetės, bet ir jos jau prabanga.

Lietuvos elgetos labai gražiai mokėjo tvarkytis su savo maišais. Galvoju pasisiūti maišą ir aš, jame viską tvarkingai susikrauti ir užrišti. Tai bus vistiek kaip užrakinta. Bus labai patogiu, nes turimi daikteliai nesimėtys, o įsitaisius guolį, maišeli bus galima pasidėti po galva. Jau dabar mūsų turtas iš maišų neišbėrs. Visų skalbinių atsidūrė maišeliuose, užvalkaluose ar čiuziniuose.

Mane suimant, mokykloje nesuradau jokio maišelio. Greitomis sugriebiau iš lovos čiuzinį, iškračiau ir į jį įsidėjau pagalvę, antklodę, kelias paklodes ir vyro jau gerokai panešiotus trumpus kailiniukus. Čiuzinys buvo didelis, pasiūtas iš trijų palų ir dar visai naujas. Dabar išimsiu vieną palą ir pasisiūsiu maišą, o iš likusios dalies bus čiuzinys, į kurį prisikimšiu šiaudų ir turėsiu gerą guolį.

Taip ir padariau. Susidėjau viską į maišą ir padariau jį lyg ir skyriais. Mažiau reikalingus daiktus susidėjau ant dugno, kitus vidurinė, o dažniau reikalingus daiktus maišo viduryje. Visi dabar pagalvos, kad spintos tikrai nereikalingos ir yra tik turtuolių išmis-las. Tą ir aš tvirtinu ir pritariu bolševikams, kad be maišo nėra sovietiško gyvenimo.

Jau laikas pagalvoti ir apie pietus. Kai kas planuoja nusipirkti pieno, žinoma, jeigu jo gaus ir jeigu kas turi pinigų. Tik ne aš.

Išsiverdu arbatos ir pasitenkinu supelėjusiais duonos sausainiais, kuriuos iš duonos likučių susidžiovinau baržose. Cukraus neturiu, bet jo ir nereikia. Turiu pilną maišuką sužiedėjusios duonos sausainių ir pusmaišį rugių. Pagalvoju, kad dar negreit mirsiu baidu. Taip nusiraminau save ir pasidaro tarytum lengviau.

MIRÉ DAIL.
ALFONSAS DOCIUS

Gegužės 29, antradienį, 6 v.r. Toronto Humber Memorial ligoninėje širdies priepuoliu mirė dail. Alfonsas Docius. Į ligoninę buvo išvežtas naktį, ir ten paaiškėjo, kad priepuolis yra pavojingo pobūdžio.

Velionis buvo gimęs 1916 lapkričio 12 Rudakių kaime, Pernaravos valsčiuje, Kėdainių apskrityje. 1936 baigė Kėdainių gimnaziją ir įstojo į Kauno Meno mokyklą, paskui į Vilniaus Dailės akademiją, kur 1943 baigė skulptūros skyrių.

Pasitraukęs į Vokietiją, 1944-1949 dirbo W. Merten studijoje Freiburge i. Br., lektoriavo YMCA-YWCA meno kursuose.

1950 atvyko į Kanadą ir apsigyveno Toronte. Dirbo komercinio meno srityje.

Nuo 1933 bendradarbiavo Šviesos Keliuose, Mokslo Dienose, Karyje, Skautų Aide, 1942-1944 dienraščio N. Lietuva iliustratorius.

Kaip grafikas iliustratorius jis labiau pagarsėjo ne kaip skulptorius. Paskutinis jo didesnis darbas buvo Bernardo Brazdžio poezijos rinktinės Pilnatis iliustravimas.

Jo žmona yra Elena Šidlaite-Docienė, taip pat skulptorė.

Dail. Alfonso Dociaus piešinys — Prisikėlimas.

ATLEIDIMAS BE IŠPAŽINTIES

Jo Em. mūsų arkivyskupas kardinolas Paulo Evaristo Arns, atsižvelgdamas į didelę kunigų stoką, Švč. Jėzaus Širdies šventės proga paskelbė šias taisykles, pagal kurias galima duoti tikintiesiems išrišima bendrai, neatlikus jiems asmeniškios išpažinties. Tai galima tik tada, kai nėra gana kunigų išklaudyti visų susirinkusiųjų išpažinčių. Tokiais atvejais reikia išaiškinti, kad suprastu, jog vienintelė priemonė susitaikyti su Dievu yra asmeniškasis išpažinimas kunigui visu sunkiųjų nuodėmių. Todėl dabar, apgailint savo nuodėmes, reikia pasiryžti artimiausia proga priėti išpažinties.

Bendram išrišimui duoti surengtinios atgailos pamaldos paruošti tikintuosius atleidimui gauti.

Čia visų svarbiausia yra tai, kad žmonės pajustu, prisipažintui esą nusidėjėliai, nuoširdžiai apgailėtu nuodėmes ir rimtai pasiryžtu taisytis bei atsilyginti Dievui už įžeidimus, o žmonėms atitaisyti padarytas skiraudas ir papiktinimus. Kas neturi tokio rimto nusistatymo, tam nėra atgailos sakramentas išpažintis nieko nepadėtu, nes nusigręžimas nuo nuodėmės, jos išsižadėjimas yra būtiniausia sąlyga su Dievu susitaikyti.

Kadangi nuodėmės liečia ne tik Dievą bet ir žmones, tai todėl ir viešu atgailos aktu viešai prisipažįstame esą nusidėjėliai ir prašome atleidimo.

Šitokias ar panašias atgailos pamaldas Kardinolas leidžia organizuoti ir išrišimą duoti visiems bendrai:

1. Advento ir Kalėdų metu.
2. Didžiąją savaitę.
3. Pirmąjį kiekvieno mėnesio penktadienį ar sekmadienį.
4. Šventojo parapijos, tautos globėjo dieną, ir per kitas iškilmes, susirinkus daug žmonių.

5. Bendruomenėms, kai iš kitur atvykęs kunigas negali pasilikti ilgesnį laiką ir išklaudyti visus išpažinčiu.

NEPATARIAMA DUOT BENDRĄ IŠRIŠIMĄ ŠIAIS ATVEJAIS:

per suvažiavimus, kursus, rekolekcijas, pirmos iškilmingos Komunijos proga, nes tais atvejais kaip tik nori tikintieji pasitarti su kunigu asiskirai gauti jo patarimu ir tt.

KADA LEISTA PASAULIEČIAMS DALYTI ŠV. KOMUNIJĄ ?

Taip pat dėl stokos kunigų, kai yra daug žmonių, norinčių priimti Komuniją, Arkivyskupas leido klebonams igalioti tinkamus žmones, tiek vyrus, tiek moteris dalyti kitiems švenčiausią. Bet reikalinga juos gerai paruošti, kad tai atliktu su derama pagarba, orumu, prisilaikydami Bažnyčios išleistu taisyklių.

Pasaulietį tikintįjį galima igalioti tik vienam kartui, bet galima turėti ir nuolatinis Komunijos dalintojus parapijose. Jie privalo prisistatyti vyskupijos igaliotiniams savo rajonuose. Tokiu pasauliečiu Komunijos dalytoju S. Paulo arkivyskupijoje jau yra virš 700.

Ne kunigiškoms vienuolijoms, ir moterų leista viršininkams, viršininkėms ir jų pavaduotojams teikti Komuniją savo bendrijos nariams, kai nėra nei kunigo, nei kito klieriko.

Komunija teikiant reikia turėti pamaldas, per kurias yra atgailos aktas, šv. Rašto skaitymai, pritaikyti tai progai, apmąstymas girdėto Dievo žodžio, tikinčiųjų maldos, Tėve mūsų ir Komunijos dalijimo maldos, pagal Romos nustatytas apeigas.

Mums, lietuviams tuo tarpu pakanka kunigų Komunjai dalyti. Bet jei kam pasitaiko vietinėse parapijose matyti vyrus ir moteris padedant kunigui dalyti švenčiausią, ar juos vienus pačius dalijant, nereikia piktintis, ir galima priimti Komuniją iš jų rankų. Bažnyčia Motina nori, kad visi tikintieji galėtų lengvai pasinaudoti dieviškosios meilės ir galestingumo mums duotais sakramentais. Ir kai nėra gana kunigų, leidžia ir tinkamiems eiliniams katalikams būti altoriaus ir sakramentu tarnais. Tuo galime ti pasi džiaugti ir būti dėkingi Dievui.

MŪSŲ MENININKAI PARODOJE

Pabaltiečių parodoje São Paule šiais metais vėl dalyvauja lietuvių tapytojų. Paroda atidaroma liepos 6 d., 19:00 val., Salão Portinari, Praça Roosevelt. Valandos - nuo 16:30 iki 22:30 kasdien iki liepos 17 d.

Antanas Navickas, gyvenęs Vila Zelinoje, yra išdailinęs ne tik šv. Juozapo bažnyčią, bet ir bažnyčias Piracaia, Nazafé Paulista ir Jarenų miestuose. Vienoje bažnyčioje per 40 dienų nutapė 262 popiežių portretus lubose. Šiuo metu tapo didelį aliejaus paveikslą, vaizduojantį Vytauto priesaką prie degančio Kauno. Pernai, dail. Navickas vadovavo parodos rodirinių išdėstymui.

Elena Ažuolaitė; jau pernai paskoliusi savo paveikslų, nupiešė ciklą abstrakčių paveikslų, kuriuos bus galima parodoje pamatyti. 1968 metais ji laimėjo S. Paulo Lions Klubu Enrico Bastiglia premiją už paveikslą „Žiema miške“, išstatyta mėgėjų parodoje. Pernai išstatytas „Žvejas“ pirmoje Prémio Enrico Bastiglia parodoje 1967 metais buvo atžymėtas garbės žymenimi, o šių metų parodoje Prestes Maia galerijoje buvo išstatytas jos „Súplica“ (malda); tai mišrios technikos modernus paveikslas. Menininkė gyvena Ipirangoje, šiemet baigs Mackenzie meno fakultetą.

Irena Pavilonytė Rivolta, „privaciai trejis metus studijavusi su dailininke Agar, jau ketveris metus studijuoja

Associação Paulista de Belas Artes įstai-goje paišybą ir tapybą. Dailininkė dėsto meną vaikams ir jaunimui. Gražiose jos mokyklėlės patalpose mokosi 30 vaikų tarp 5 ir 9 metų amžiaus ir 22 vyresnieji. Neužilgo pradės porcelano darbus. I. Rivolta pernai laimėjo tris Lions Klubu premijas, o šiais metais - šešias, tiek už savo darbus, tiek už savo mokinų.

Pernai parodoje dalyvavo porcelano ir tapybos kūrinių, kurių daugiausia dėmesio sulaukė aliejaus paveikslas „Čigonė“.

Lietuvių menininkų darbų skaidrėmis rūpinasi Brazilijos Lietuvių Bendruomenė, kuri ir renka nuotraukas menininkų prie darbo. Fotografijų darbą atlieka Ramutis Idika.

NUMATYTA VIETA VASARVIETEI-STOVYKLAI

Kaip nutarta, taip ir įvykdyta. Praėjusį sekmadienį 8 val. keli lietuviškos vasarvietės iniciatoriai nuo Zelinės bažnyčios patraukė S. Roque link. Ne į karčiamą, ne į „kantina“ o apžiūrėti žemės sklypų numatyta vasarvietei.

Išsiritus iš aprūkusio miesto, asfaltuotas ir platus kelias veda toli, toli, iki Paranos. Sukinėjasi, vingiuoja tarp kalvučių, žaliuojančių miškais ir sodais, ir šen bei ten padabintom „chacarom“-ūkiais. O pakelės pilnos „churrascarijų“ pastogių, pašiurių. Juk kas tik gali bėga iš miesto ir, suradęs vietelę, džiaugiasi galįs atsikvėpti, pakvėpuoti alsuojančia gamta.

Kelias, kaip minėjau, veda per žaliuojančias kalvutes - ir net per vynuogynus. Atrodo, važiuoji per Italijos kalvas, kur sirpsta būsiamasis Cinzano, Gancia, Chianti, Martini... Neveltui tad jis ir veda į S. Roque, apylinkės vynu sostinę.

Bet šį syk neprivažiuojam sostinės. Ant 55 kilometro (2 km. prieš S. Roque miestą) yra išsisukimas į dešinę. Už 6 km. neasfaltuotų, bet gan plačių ir gerai prižiūrimų kelių, važiuojant tarp sodų ir ūkių, privažiuojamas sklypas žemės, alsuojantis mišku. Tik stoka ir kvėpuok pilnais plaučiais - atrodo, kad visas dulkes ir dūmus išvalo.

Iš tolo pasitinka upokšnio šniokštimas - krioklys. Tačiau nuo kelio nieko nematysi - vien tik žaliuojantį slėnelį, o paskui, kairėj, aukštyne kylanti šlaita, apaugusi storais medžiais. Dar važiuojama beveik kilometras palaukės keliu, lydint jaunų medelių miškui ir vis atsinaujinančiam krioklio šniokštui.

9 alkierių žemės sklypas. Savininkas buvo numatęs didelę dalį žemės pavers-ti vaismedžių sodais. Tad dalį miško iškirto ir jau pradėjo sodinti vaismedžius. Pravedė ir kelius. Tačiau Viešpats jį pasišaukė pas save - ir žemė liko apleista.

Suradom kelią į ūkį. Seniau net ir tilto būta.

Reikia ieiti į vidų, kad pamatytum koks viso to ploto grožis.

Kelias, matyt, prieš kelis metus praveistas; praveistas traktorium - platus, ir automobiliu galėtum tuoj pat važiuoti, jei nebūtų apleistas - apaugęs žole ir krūmokšniais. Kelias eina ištiesai viso sklypo viena puse upelio, o grįžta atgal kita puse. Dešinėj pusėj - senas miškas.

o kairėj - jauni medeliai ir vaismedžiai.

Upelis gi šniokščia, šokinėja per didžiulius akmenis, šen ir ten vingiuodamas ir sukurdamas tikrai žavingus kampelius.

B. užtiko citrinų medį su geltonais vaisiais, V. atrado bananmedį, o J., šokdamas per upelį, nepataikė ant akmenis - ir išsimaudė...

„Lugar espetacular“, šaukia V., nesuradamas greit lietuviško žodžio. Ir susibūrę žmonės jau kuria planus...

Sugrįžus, pirmadienį vakare per posėdį buvo vienbalsiai nutarta: pakviesti daugiau vasarvietė - stovykla suinteresuotų asmenų ir padaryti mašinų karavaną į „mūsų vasarvietę“. Galima pasiimti užkandžių - ir pasikviesti šeiminkes.

O iš ten į S. Roque - tik 2 km. asfaltuoto kelio. O sekmadienį São Roque - festa do vinho.

Išvyka sekmadienį, liepos - julho 8 d. 8 val., iš V. Zelinės.

Taigi: sekmadienį, 8 val.: karavanas S. Roque link. Kas tik nori, kas tik gali.

Dėl kitų informacijų galima kreiptis į abi klebonijas ar susisikambinti su J. Bagdžium ar Alb. Magila.

P. G.

ŠALPA

B.L.B. šalpos sekdi

B.L.B. šalpos sekcija per šių metų pirmą pusmetį sušelpė dvi šeimas ir tris paskirus asmenis. Jiems išmokėjo 330 kruzeirų. Med. studentei L. Aleknavičiūtei pasiuntė 1300 kr. kuriuos suaukojo jos rėmėjų būrelis šeši nariai.

B.L.B. stipendijų fondas, vadovaujamas kun. H. Šulco ir pradėjęs veikti šimtą kovo mėnesį jau davė 3.250 kr. stipendijas d y

dijas trims lietuviams studentams mokslams eiti. Tą stipendijų fondą dosniai remia Š. Amerikos tautiečiai.

Visiems, smulkiems ir stambesniems aukotojams rėmėjams Bendruomenės vardu nuoširdžiausia padėka.

Kun. P. Daugintis, S.J.

BLB šalpos fondo sekcijos vicepirm.

Kvapus princas

Dr. Adomavičius, atsakydamas į paklausimą česnaką mylinčio vyro žmonai, ištarė: „Česnaką valgyti nėra ne tik jokio pavojaus, bet priešingai apturima didelė nauda: skonis, vitaminai ir maistas“.

Nors tai yra mediciniška tiesa, bet nevisai išbaigta. Kažkodėl daktaras nutylėjo ketvirtą česnako ypatybę, kad tas daržovių „princas“ (taip vadina daktaras) turi stipriai nosį rėčiantį kvapą.

Tačiau ir ši princas ypatybė duoda nemaža naudos. Jei kartais perpildytame autobuse ar susirinkime pasijustum per daug m'nios spaudžiamas, užtenka tik giliai dūsauti ir visi pasitrauks.

Buvo parašyta, kad česnaką mylinčio vyro žmonai visai nesunku gauti „divorsą“, jeigu jos vyras nesutinka „divorsuotis“ su „dvokiančiu princu“.

MŪSŲ ŽINIOS

IŠĖJO ŽINYNAS

Šią savaitę atspausintas ir jau platina-
mas Brazilijos lietuvių žinynas, 104
puslapių leidinys. Jį galima įsigyti už
5 kruzeirus Zelinės klebonijoje, Br.
Šukevičiaus spaustuvėje ir Mūsų Lietu-
vos redakcijoje, S. Caetano pas Joną Ba-
joriną, Parque das Nações pas Kaz. Sko-
rupskį, po lietuviškų pamaldų visuose
bairuose.

Žinyno apimtis plati. Tai yra lyg
kalendorius ar metraštis su 850 adre-
sų. Aprašytos visos liet. organizacijos
Brazilijoje; gausu informacijų apie spau-
dą, parapijas, šventes, stovyklas. Ke-
liaujantieji į kitus kraštus ras čia įvai-
rių kraštų lietuvių centrų, stovyklų, lei-
dyklų ir valdybų antrašus, o atvykstan-
tieji apsilankyti Brazilijoje turės didelį
sąrašą Brazilijos lietuvių.

Stambiausia žinyno dalis skirta liet-
uviams profesionalams ir prekybinin-
kams. Jų surinkta virš 450. Aišku, są-
rašas dar nėra pilnas; todėl ir paskutinį
knygos puslapį galima iškirpti ir pasių-
sti leidinio redakcijai su pataisomis ir
siūlymais ateičiai. Leidinys atspaus-
tintas lietuvių ir portugalų kalbomis.

Žinynas išleistas pabaltiečių parodos
proga. Išleido Akademinis Sambūris,
redagavo A. Saulaitis, S.J. spaudė „Mū-
sų Lietuva“, viršelį sukūrė fotografas Ra-
mutis Idika, skyrių piešinius nupiešė
Janete Nikitin. Viršelis spausdintas A.
Uckaus spaustuvėje.

Informacijų žinynui iš užsienio at-
siuntė: iš Italijos Min. St. Lozoraitis,
kun. A. Liujma, S.J.; iš JAV St. Barzdu-
kas, V. Vebeliūnas, sesuo Ignė; iš Argen-
tinios kun. A. Steigvila; iš Urugvajaus
kun. J. Giedrys; iš Kanados V. Koly-
čius. Apie Brazilijos lietuvių žinių da-
vė šie asmenys:

Kun. St. Šilėika, kun. Pr. Gavėnas, A.D.
Petraitis, G. Bačelis, A. Dutkus, E.
Petraitis (Rio), J. Lukoševičius, kpt. J.
Čiuvinškas, A. Kučinskis, Br. Šukevi-
čius, K. Skorubskis, A. ir M. Vinkšnai-
čiai, kun. P. Daugintis, kun. J. Kidykas,
prel. A. Arminas, I. Aradzenka, A. Ru-
dis, J. Dimša, L. Jodelytė, V. Jurgutis, J.
Matelionis, H. Remenčius, R. Petraitienė,
kun. H. Šulcas, A. Tubelis, P. Barei-
šis, J. Bajorinas, A. Ziober (Londrina).

PAGAVAU

pirmadienį
po šv. Jono
stiprų ber-
niuką ir
pado-
va-

no jau CELICIJAI IR JUOZUI
RATKEVIČIAMS. Tai jau tre-
čias iš eilės vyras, pp Bag-
džiams vaikaitis.

Maloniai kviečiame visus liepos 29. atsilankyti į „MŪSŲ LIETUVOS“ 25 METŲ SUKAKTIES MINĖJimą

Adresus perrašinėjo T. Jočytė, korektū-
rą skaitė A. D. Petraitis, T. Jočytė, O.
Petraitytė-Liblik, kun. P. Daugintis.

Žinyno išleista 2000 egzempliorių,
Juos surinkti sąsiuviniais padėjo R. Idi-
ka, „Aušros“ choro nariai ir „Nemuno“
šokėjai.

Ne tik visą planavimo ir redagavi-
mo, bet ir visą atspausdimo darbą atliko
Antanas Saulaitis, S.J. Mūsų žiniomis
tai pirmas toks gausus žinių rinkinys
apie Brazilijos Lietuvius po 1952 metų
Metraščio.

Šią savaitę išleina Baltų Biuletenio
8 nr., skirtas parodai, Europos saugumo
konferencijai, papildytas smulkiosiomis
žiniomis iš trijų kraštų ir kolonijų.

Pristatė operą

Birželio mėn. literatūros būrelio su-
sirinkime A. ir R. Petraičių namuose
menininkė Elena Ažuolaitė trumpai
papasakojo apie savo meninį kelią, ta-
pybos pomėgius ir bruožus; parodė ir
paaiškino keletą savo tapybų – tradi-
cinių ir abstrakčių. Naują K. V. Banai-
čio lietuvišką operą pristatė ir plokšte-
lės ištrauką pagrojo A. D. Petraitis.
Živilė Jūraitytė ir kiti paskaitė ištrau-
kas iš Pauliaus Jurkaus eilių pagal lietu-
višką pasaką apie devynagalvį slibiną.

Nemunas Televizijoje

Liepos 6 d., 9 val. vakare praside-
dančioje „Clube dos Artistas“ progra-
moje pasirodys 16 Nemuno šokėjų su
„Rugučiais“. Ketvirto kanalo progra-
ma perduodama spalvotai. Parodys ir
keletą skaidrių iš Lietuvos vaizdų.

Atidaroma paroda

Šį penktadienį, liepos 6 d., 7:00
val. Salão Portinari, Praça Roosevelt,
prasideda pabaltiečių paroda, kuri tę-
sis iki liepos 15 d. Valandos: 16:30 -
22:30 kasdien, su ypatingomis progra-
momis 20 val., kiekvieną vakarą. Sekma-
dienį, liepos 8 d., 8 val., šoks Nemunas.
Parodoje ypatingu būdu minėsime Vil-
niaus miesto 650 metų sukaktį.

Išvyko į Amazonę

Kun. H. Šulco sudarytas būrelis sa-
vanorių sekmadienį, liepos 1 d., išvyko
autobusu į Guajarā-Mirim, Rondonijoje
į kun. F. A. Bendoraičio indėnų misiją;
ėia išbus mėnesį, padėdami ir pavaduo-
dami darbštųjų lietuvių misionierių ir gy-
dytojų. Sekmadienį popiet žilvitiečiai
ir kiti draugai suruošė Ramovėje išleis-
tuves ir palydėjo stotin.

Savaitės bėgyje dar išvyks léktuvu
inžinierius Daumantas Dikinis iš Kali-
fornijos (jis vadovauja techninei „met-
ro“ priežiūrai; su juom vyksta ir jo du
sūnūs.

Vieni pabus čia apie 10 dienų, gi kun.
Šulcas (kuris tą kelionę suorganizavo)

ir Vilma Šimonytė pasiliks visą liepos
mėnesį, prisidėdami prie ligoninės dar-
bų.

Šokėjai Argentinon

Liepos 13 d. 20:00 val. iš Vila Zeli-
nos išvažiuoja Penha firmos autobusas,
kuris 28 Nemuno šokėjus ir dar 6 keliau-
tojus veš Urugvajun ir Argentinon. Ke-
lionė sumanyta dar JAV-se, II Jaunimo
kongreso metu. Grupei ir ekskursijai
vadovauja Jonas Lukoševičius. Šokėjai
patys apsimoka kelionę, kuriai paleng-
vina ir būrio surinktos lėšos, ypač par-
davinėjant automobilių lipinukus - vy-
tukes ir rakto žiedus.

Nemunas kartu su Urugvajaus Ažu-
olynu pasirodys Montevideo mieste, kur
bus liepos 15 - 17 dienomis. Iš čia vyks
į Buenos Aires, Argentinoje ir gal net
į Cordobą. Lietuvių šeimos visur parū-
pins aukvynę ir išlaikymą. Išbuvę kelio-
nėje 17 dienų, liepos pabaigoje sugrįž-
namo.

Prasideda stovykla

Vaikų stovykla Santa Isabel vietovė-
je prasidės liepos 18 d. Stovyklautojai
renkasi prie Jaunimo namų trečiadienį
9 val. ryto.

Išleido suvenyrus

Baltų komitetas parodos proga at-
spaudė vėliavėles ir padarė visų trijų
kraštų herbais papuoštus raktų žiedus,
kuriuos parodos metu galim įsigyti.
Nemokamai dalijami lapeliai apie Lie-
tuvą, Latviją ir Estiją.

Gydosi namie

Inž. Z. Bačelis, užkluptas ligos, sveiks-
ta namuose. O. Lašinskienė, neseniai nu-
kentėjusi prie elektros laidų, buvo au-
tomobilio sužeista Av. Paes de Barros
kryžkelėje ir sveiksta šeimos prižiūri-
ma. K. Meškauskas jau ilgesnį laiką gy-
dosi gydytojų prižiūrimas.

„ŽILVIČIO“ DEŠIMTMETIS

Šiais metais V. Zelinoje lietuviško-
jo jaunimo sambūriui „Žilvitis“ sukan-

ka 10 metų nuo įsisteigimo. Daug gra-
žių dalykų per šį dešimtmetį mūsų jau-
nimas yra nuveikęs, daug gražių papro-
čių įvedęs, kaip antai „Jaunimo šventė“
pirmąjį sekmadienį po žiemos mokykli-
nių atostogų. Šįmet minėtoji šventė
krinta į rugpjūčio 5-os dienos sekma-
dienį ir ketina būti ypatingai iškilmin-
ga, su pamaldom, minėjimu, vaidini-
mais, šokiais dainom, deklamacijom,
vaisem. Neviską bus galima ir atšvęst
per viena dieną.

Tėveliai yra proašo

Tėveliai yra prašomi siųsti jaunimą

Tėveliai prašomi siųsti jaunimą
„Ramovėn“ į repeticijas, ypač per atos-
togas, o jaunimas – sparčiai atsidėti
programos ruošimui.

Ruošimo Komitetas.

UŽSIMOKĖJO UŽ M.L.

Po 30 kr.: Aug. Gogelis, Petronėlė
Vosyliene, Ona Šablevičius (ir už 1972
taip pat 30 kr..) 50 kr. Marija Baltušnin-
kienė. Visiems nuoširdus ačiū. Adm.

„Mūsų Lietuvai“ minint 25
metų sukaktį, kviečiu visus pa-
siturinčius skaitytojus pataupy-
ti ir per minėjimą įteikti jos ad-
ministratoriui 25 kruzeirų do-
vaną. Tai būtų ir stamboka pa-
rama laikraščiu, ir mūsų jos at-
liekamo darbo įvertinimas bei
padėka.

Skaitytojas.

DR. VICTOR P. SAULYTIS

CIRURGIÃO-DENTISTA-SANITA-
RISTA, C.R.O. NO. 727 PELA UNI-
VERSIDADE DE SAO PAULO.

CLINICA CIRURGIA-PROTESE-
RX. ADULTOS E CRIANÇAS.

Gydo dantų smegenis ir kanalus.
Priima nuo 14 iki 20 valandos, ir
šeštadieniais.

R. Francca Carvalho, 121, Moóca.
Užpakalyje lietuvių mokyklos.

Telefonas: 292-28-26.

MŪSŲ
LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA
Cruze Postal, 4221
05070 São Paulo, SP
*
Diretor Responsável
DR. JOSÉ FERREIRA CARRARO
Redator Jonas Klyžėnas

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro
numero kaina: 60 centavų. Užuojastos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą.
Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Stripsai ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo naudai. Neatsodinti
rašai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išrei-
kia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsa-
ko. Laikraštis spaudinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10
puslapiams redakcijai įteikti neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.